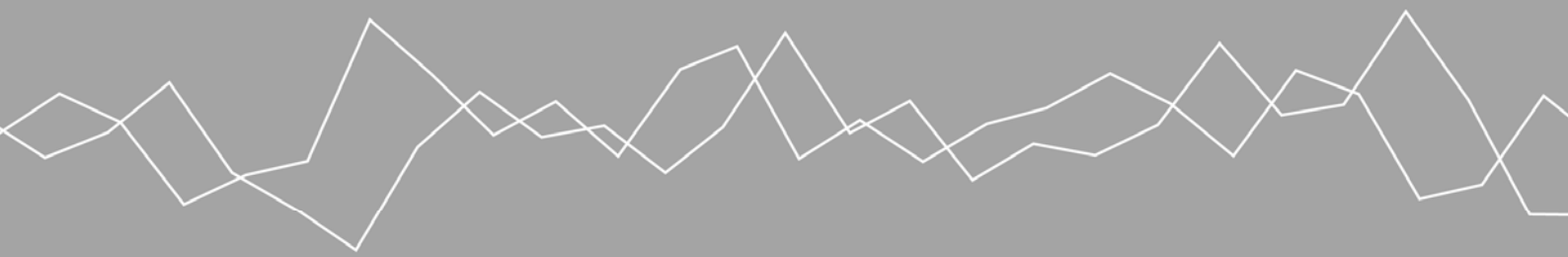


# Effect re-integratietrajecten op de uitgaven aan sociale zekerheid





Amsterdam, oktober 2007  
In opdracht van het ministerie van SZW

## Effect re-integratietrajecten op de uitgaven aan sociale zekerheid

Inge Groot  
Marloes de Graaf-Zijl  
Peter Hop  
Lucy Kok  
Bruno Fermin (TNO)  
Daan Ooms (TNO)  
Wim Zwinkels (TNO)



seo economisch onderzoek

*“De wetenschap dat het goed is”*

*SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.*

SEO-rapport nr.: 2007-67

ISBN: 978-90-6733-417-4

Copyright © 2007 SEO Economisch Onderzoek Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

# Inhoudsopgave

<b>Samenvatting</b> .....	<b>i</b>
<b>Summary</b> .....	<b>v</b>
<b>1 Inleiding</b> .....	<b>1</b>
<b>2 Kosten-batenanalyses</b> .....	<b>5</b>
2.1 Inleiding.....	5
2.2 Perspectief.....	5
2.3 Tijdshorizon .....	8
2.4 Conclusie.....	9
<b>3 WW</b> .....	<b>11</b>
3.1 Inleiding.....	11
3.2 De kosten van trajecten.....	13
3.3 De bespaarde uitkeringslast .....	17
3.4 Conclusie.....	20
<b>4 Bijstand landelijk</b> .....	<b>23</b>
4.1 Inleiding.....	23
4.2 De kosten van trajecten.....	25
4.3 De bespaarde uitkeringslast .....	28
4.4 Conclusie.....	30
<b>5 Bijstand in Rotterdam</b> .....	<b>33</b>
5.1 Inleiding.....	33
5.2 De kosten van trajecten.....	33
5.3 De bespaarde uitkeringslast .....	34
5.4 Conclusie.....	35
<b>6 Conclusie</b> .....	<b>37</b>
<b>Referenties</b> .....	<b>39</b>
<b>Bijlage A Gebruikte databestanden</b> .....	<b>41</b>
<b>Bijlage B Analysemethode</b> .....	<b>51</b>
<b>Bijlage C Gesprekspartners</b> .....	<b>55</b>
<b>Bijlage D Methodologische verantwoording kosten re-integratietrajecten</b> .....	<b>57</b>
<b>Bijlage E Schattingsresultaten</b> .....	<b>61</b>



## Samenvatting

De beleidsartikelen in de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden periodiek doorgelicht. In 2007 is artikel 23, het re-integratiebeleid, aan de beurt. Het doel van het re-integratiebeleid is het 'bevorderen van de uitstroom naar regulier werk van die uitkeringsgerechtigden en werklozen die dat niet op eigen kracht kunnen.' In de beleidsdoorlichting moet worden achterhaald of het huidige re-integratiebeleid heeft bijgedragen aan het bereiken van dit doel. De centrale probleemstelling van de beleidsdoorlichting is: *Wat is de doelmatigheid van de ingezette re-integratiebudgetten op macroniveau voor het W-deel en de WW en hoe kan de doelmatigheid verder worden bevorderd?*

Om deze vraag te beantwoorden verzamelt het ministerie van SZW informatie uit verschillende bronnen. SEO en TNO is gevraagd een deel van de benodigde informatie voor de beleidsdoorlichting te leveren, namelijk de mate waarin re-integratietrajecten leiden tot lagere uitgaven aan sociale zekerheid. We voeren daarmee een *kosten-batenanalyse* uit, vanuit het *perspectief van de sociale zekerheid*. We berekenen het saldo van de kosten van re-integratietrajecten en het effect van re-integratietrajecten op de uitkeringslasten. Het gaat daarbij om de totale uitgaven aan re-integratie, dus ook om de uitgaven aan trajecten die niet tot werk hebben geleid.

Concreet beantwoorden we de volgende onderzoeksvragen:

Weegt de besparing op de uitkeringslasten als gevolg van trajecten die zijn ingezet voor WW'ers en WWB'ers op tegen de kosten van die trajecten?

Hoe verschilt dit saldo naar persoonskenmerken en timing van de trajecten?

## Onderzoeksaanpak

In het onderzoek hebben we gebruik gemaakt van administratieve bestanden. We hebben gebruik gemaakt van bij het CBS beschikbare landelijke bestanden voor de WW en de WWB. De bestanden voor de WW bevatten ook kostengegevens, de landelijke bestanden voor de gemeenten niet. Voor gemeenten hebben we daarom de kosten achterhaald via invulformulieren en interviews met 12 gemeenten. Voor de gemeente Rotterdam beschikten we aanvullend wel over een databestand met kostengegevens. We hebben daarom naast de analyse op landelijk niveau berekeningen gemaakt voor de gemeente Rotterdam. Alle data hebben betrekking op de periode 1-1-2002 tot en met 31-12-2005.

Het gebruik van administratieve bestanden kent zijn beperkingen. Administratieve bestanden zijn niet bedoeld voor onderzoek. Informatie die voor de uitvoerders niet onmiddellijk van belang is wordt vaak niet goed ingevoerd. Op de administratieve bestanden hebben we daarom een grote hoeveelheid bewerkingen uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de data zo consistent mogelijk zijn. Voor dit onderzoek is een aantal additionele bewerkingen uitgevoerd in het bestand (ten opzichte van eerder onderzoek), waardoor de consistentie van de data is vergroot. Hierdoor verschillen de uitkomsten in dit onderzoek van uitkomsten in eerder onderzoek.

## Besparing uitkeringslasten versus de kosten van trajecten

Trajecten ingezet in de periode 2002-2005 voor WW'ers en WWB'ers blijken op landelijk niveau niet te leiden tot een verlaging van de uitgaven aan sociale zekerheid: de gemiddelde kosten van de trajecten zijn hoger dan de gemiddelde, als gevolg van de trajecten, bespaarde uitkeringslast. Trajecten ingezet door de gemeente Rotterdam leveren per saldo wel een besparing op van uitgaven aan sociale zekerheid als ze worden ingezet een half jaar na instroom en wanneer wordt gekeken over een tijdshorizon van tien jaar. Bij een tijdshorizon van vier jaar is het rendement net positief. Rotterdam heeft de afgelopen jaren de nadruk op het realiseren van trajecten verlegd naar de nadruk op het bereiken van resultaat.

## Verschillen naar persoonskenmerken en timing van de trajecten

Het rendement van trajecten verschilt sterk naar persoonskenmerken en timing van de trajecten. Trajecten voor WW'ers blijken het meest effectief wanneer zij worden ingezet na anderhalf jaar (en niet al na een half jaar of pas na drie jaar), voor mensen die niet te jong en niet te oud zijn, en voor fase 2 cliënten. Trajecten voor WW'ers leveren dus het meest op voor diegenen met enige afstand tot de arbeidsmarkt, maar die afstand moet niet te groot zijn. Trajecten voor bijstandsgerechtigden zijn effectiever wanneer ze een half jaar na instroom worden ingezet en niet pas na anderhalf jaar of drie jaar. De effectiviteit verschilt niet sterk naar achtergrondkenmerken. In Rotterdam blijken de kosten van trajecten voor de minder kansrijken lager, waardoor vooral voor hen de besparing op de uitkeringslasten de kosten van de trajecten overstijgt.

Onze berekeningen geven algemene aanwijzingen voor de effectiviteit van trajecten naar persoonskenmerken en timing gebaseerd op analyse van databestanden waarin objectieve kenmerken van personen bekend zijn. Daarnaast spelen ook meer zachte kenmerken als de sociale omgeving en psychologische factoren en rol, factoren die wij niet in de analyse slechts gedeeltelijk hebben meegenomen, namelijk voorzover ze meespeelden bij het bepalen van de fase-indeling. Uiteindelijk moet de inzet van trajecten per individu bepaald worden, waarin zowel de objectieve kenmerken als de meer zachte kenmerken van belang zijn bij de keuze en timing van een instrument.

## Kanttekeningen bij het onderzoek

Bij de conclusie dat trajecten niet leiden tot lagere uitgaven aan sociale zekerheid passen twee kanttekeningen. De eerste is dat we alleen hebben becijferd wat het effect is op de uitstroom uit de uitkering. We hebben niet gekeken naar het effect van een traject op het vinden van werk. Uit eerder onderzoek bleek al dat trajecten niet leiden tot een besparing op de uitkeringslasten, maar wel tot maatschappelijke baten. Dit komt omdat re-integratie niet zozeer gepaard gaat met een grotere kans om uit de uitkering te stromen, maar wel met een grotere kans om een baan te vinden (Kok e.a. 2006). Er worden als gevolg van re-integratie dus nauwelijks minder uitkeringen verstrekt, maar er wordt wel substantieel meer productie geleverd. Dat is wat welvaart genereert. Wat we ook niet hebben meegenomen is het effect op andere doelen van re-integratie: sociale inclusie en maatschappelijke participatie. Trajecten kunnen uitkeringsgerechtigden bepaalde competenties bijbrengen waardoor ze beter kunnen functioneren in de maatschappij. Dit heeft op zichzelf maatschappelijke waarde. Op de langere termijn zouden ze daardoor bovendien mogelijk terug kunnen keren in het arbeidsproces en uitstromen uit de uitkering.



Een tweede kanttekening is dat we alleen het effect van het volgen van een traject hebben gemeten en niet het effect van de voordracht voor een traject. Van der Heul (2006) laat zien dat het effect van de voordracht voor een re-integratietraject heel bepalend is. Op het moment dat mensen een aankondiging krijgen dat ze met een traject moeten beginnen, stijgt de uitstroomkans met 26%-punt. De kans daalt echter met 25%-punt op het moment dat het traject daadwerkelijk begint. Wanneer we alleen naar het laatste effect kijken dan zou de onmiddellijke conclusie moeten zijn om te staken met alle trajecten. Nemen we het effect van de voordracht voor een traject op de uitstroomkans mee dan is deze conclusie niet evident. Het effect van de voordracht voor een traject is uiteraard nog kosteneffectiever dan een succesvol traject: voor de voordracht hoeft het traject immers niet te worden ingezet en worden er geen kosten voor gemaakt.



## Summary

The policy articles in the budget of the Ministry of Social Affairs and Employment are examined periodically. In 2007, Article 23, the reintegration policy, is up for review. The goal of the reintegration policy is the “promotion of the outflow to regular work of those benefit claimants and unemployed people who cannot do that of their own accord”. In the policy review it must be assessed if the current reintegration policy has contributed to reaching this goal. The central problem formulation of the policy review is: What is the efficiency of the used reintegration budgets at the macro level for the WWB (Work and Social Assistance Act) and for the WW (Unemployment Insurance Act) and how can the efficiency be further enhanced?

In order to answer this question, the Ministry of Social Affairs and Employment collects information from several sources. SEO and research institute TNO were asked to deliver a portion of the required information for the policy review, namely the degree to which reintegration projects lead to lower expenditure to social security. In doing so we carry out a cost-benefit analysis, from the perspective of social security. We calculate the balance of the costs of reintegration projects and the impact of reintegration projects on benefit expenditures.

Concretely, we answer the following research questions:

1. Do the savings on benefit expenditures as a result of projects that have been deployed for those benefiting from the WW or WWB weigh up against the costs of those projects?
2. How does this balance differ depending on personal characteristics and timing of the projects?

## Research approach

For the research we have made use of administrative files. We have made use of the national files for the WW and WWB which are available at CBS (Statistic Netherlands). The files for the WW also contain cost data, the national files for the municipalities do not. For municipalities we have for this reason retrieved the costs by means of fill-in forms and interviews with 12 municipalities. For the municipality of Rotterdam we had additionally, however, a database with cost data at our disposal. Besides the analysis at a national level, we have therefore made calculations for the municipality of Rotterdam. All data are related to the period of 1 January 2002 up to and including 31 December 2005.

The use of administrative files has its limitations. Administrative files were not intended for research. Information that is not immediately important for the policy implementers is often not entered properly. With regard to the administrative files we have therefore carried out a large number of operations to ensure that the data are as consistent as possible. For this research a number of additional operations have been carried out in the file, as a result of which the consistency of the data is increased. Because of this, the outcomes of this research differ from the outcomes of earlier research.

## Savings benefit costs versus the costs of projects

Projects deployed in the period 2002-2005 for those benefiting from the WW or WWB turn out not to lead to a lowering of the expenditure to social security at a national level: the average costs of the projects are higher than the average benefit expenditures saved as a result of the projects. Projects deployed by the municipality of Rotterdam, however, on balance do result in savings on expenditure to social assistance if they are deployed a half year after inflow and when examined over a time frame of ten years. For a time frame of four years the result is only just positive. In previous years, Rotterdam has shifted the focus on realising projects to an emphasis on achieving results.

## Differences depending on personal characteristics and timing of the projects

The performance of projects strongly differs depending on personal characteristics and timing of the projects. Projects for those benefiting from the WW turn out to be most effective when they are deployed after a year and a half (and not already after half a year or just after three years), for people who are not too young and not too old, and for those indicated phase 2 (on a scale from 1 to 4) in distance to the labour market. Projects for those benefiting from the WW produce, therefore, the most for those with some distance to the labour market, but that distance must not be too great. Projects for people on social assistance are more effective when they are deployed a half year after inflow and not just after a year and a half or three years. The effectiveness does not differ strongly depending on background characteristics. In Rotterdam the costs of projects for the less privileged prove to be lower, as a result of which the savings on benefit expenditures exceed the costs of the projects for them especially.

Our calculations give general indications for the effectiveness of projects depending on personal characteristics and timing based on an analysis of databases in which objective characteristics of people are known. Moreover, “softer” characteristics also play a role, such as the social environment and psychological factors. These are factors which we have only partly included in the analysis. Eventually the deployment of projects per individual must be determined, in which both the objective characteristics and the softer characteristics are of importance with regard to the choice and timing of an instrument.

## Remarks with regard to the research

With regard to the conclusion that projects don't lead to lower expenditure to social security two remarks are appropriate. The first is that we have only quantified what the effect is on the outflow from the benefits. We have not looked at the effect of a project on finding work. Earlier research has shown already that projects don't lead to savings on the benefits costs, but do result in societal gains. This is because reintegration does not so much come with a greater chance of escaping the dependency on benefits, but does lead to a greater chance of finding a job (Kok et al. 2006). As a result of reintegration there are, therefore, hardly fewer benefits supplied, but substantially more production is provided. That is what generates prosperity. What we also have not taken into account is the effect on other goals of reintegration: social inclusion and societal participation. Projects can impart certain competencies on benefit claimants as a result of which they can function better in society. This has social value itself. Moreover, as a result they might return to the labour process in the long run and discontinue the receipt of benefits.

A second remark is that we have only measured the impact of participating in a project and not the impact of being nominated for a project. Van der Heul (2006) showed that the impact of being nominated for a reintegration project is very defining. The moment that people receive notice that they must begin a project, the outflow chance increases by 26 percent points. The chance decreases, however, by 25 percent points the moment that the project actually starts. When we look at the last effect only then the immediate conclusion would be to stop all projects. When we include the effect of the nomination for a project on the outflow chance then this conclusion is not obvious. The impact of being nominated for a project is of course even more cost effective than a successful project: after all, for the nomination the project does not need be deployed and no costs are made.



# 1 Inleiding

## Aanleiding en probleemstelling

De beleidsartikelen in de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden periodiek doorgelicht. In 2007 is artikel 23, het re-integratiebeleid, aan de beurt. Het doel van het re-integratiebeleid is het 'bevorderen van de uitstroom naar regulier werk van die uitkeringsgerechtigden en werklozen die dat niet op eigen kracht kunnen.' In de beleidsdoorlichting moeten worden achterhaald of het huidige re-integratiebeleid heeft bijgedragen aan het bereiken van dit doel. De centrale probleemstelling van de beleidsdoorlichting is dan ook de volgende: *Wat is de doelmatigheid van de ingezette re-integratiebudgetten op macroniveau voor het W-deel en de WW en hoe kan de doelmatigheid verder worden bevorderd?*

Om te achterhalen of de middelen doelmatig kunnen worden ingezet moeten de volgende twee vragen worden beantwoord:

- A. Kan met het huidige budget meer effect worden gerealiseerd?
- B. Leidt een groter of kleiner budget tot een positiever saldo van de kosten en maatschappelijke baten?

Om deze vraag te beantwoorden verzamelt het ministerie van SZW informatie uit verschillende bronnen. Ons is gevraagd een deel van de benodigde informatie voor de beleidsdoorlichting te leveren, namelijk de mate waarin re-integratietrajecten leiden tot lagere uitgaven aan sociale zekerheid. We voeren daarmee een *kosten-batenanalyse* uit, vanuit het *perspectief van de sociale zekerheid*. We berekenen het saldo van de kosten van re-integratietrajecten en het effect van re-integratietrajecten op de uitkeringslasten. Het gaat daarbij om de totale uitgaven aan re-integratie, dus ook om de uitgaven aan trajecten die niet tot uitstroom uit de uitkering hebben geleid.

In tegenstelling tot een maatschappelijke kosten-batenanalyse worden bij een kosten-batenanalyse vanuit het perspectief van de sociale zekerheid baten voor de rest van de maatschappij buiten beschouwing gelaten. Uit eerder onderzoek blijkt dat baten van re-integratietrajecten vooral worden gegenereerd doordat mensen aan het werk komen en productie gaan leveren (Kok, e.a. 2006). Uit dat onderzoek blijkt ook dat de gemiddelde kosten van een traject niet opwegen tegen de gemiddelde bespaarde uitkeringslasten, maar dat de totale maatschappelijke baten wel hoger zijn dan de kosten van een traject.

Concreet beantwoorden we de volgende onderzoeksvragen:

1. Weegt de besparing op de uitkeringslasten als gevolg van trajecten die zijn ingezet voor WW'ers en WWB'ers op tegen de kosten van die trajecten?
2. Hoe verschilt dit saldo naar persoonskenmerken en timing van de trajecten?

## Onderzoeksaanpak

In het onderzoek hebben we zoveel mogelijk gebruik gemaakt van administratieve bestanden. We weten van iedereen die tussen 1 januari 1999 en 31 december 2005 een WW- of een WWB-uitkering heeft gehad hoe lang zij de uitkering hebben gehad en of ze na uitstroom uit de

uitkering weer opnieuw in de uitkering zijn gestroomd. Aan deze administratieve bestanden met uitkeringsinformatie koppelen we bestanden met re-integratie-informatie. Van de WW'ers weten we sinds 1 april 2002 of en zo ja, op welk moment zij een traject hebben ontvangen. Voor de bijstandsgerechtigden is de inzet van trajecten sinds 1 januari 2002 bekend. Met behulp van deze informatie bepalen we het effect van re-integratie op de kans dat iemand uit de uitkering stroomt. In bijlage A staat aangegeven op welke wijze wij de databestanden precies hebben samengesteld.

Voor WW'ers baseren we de informatie over de kosten van re-integratie ook op de administratieve bestanden. We hebben inzicht in de kosten van de trajecten die zijn ingezet tot en met 2004. In de MOSA en SRG – de re-integratiestatistieken die gemeenten invullen – is geen informatie bekend over de kosten van re-integratie. Daarom hebben we met behulp van interviews bij 12 gemeenten een beeld geschetst van de kosten van re-integratie bij bijstandsgerechtigden. In bijlage B staat aangegeven welke gemeenten we hebben gesproken.

Voor de gemeente Rotterdam hebben we gebruik gemaakt van eigen bestanden van de gemeente Rotterdam met per persoon de ingezette trajecten en de kosten van die trajecten.

## Beperkingen data en verschillen met eerder onderzoek

Het gebruik van administratieve bestanden kent zijn beperkingen. Administratieve bestanden zijn niet bedoeld voor onderzoek. Informatie die voor de uitvoerders niet onmiddellijk van belang is wordt vaak niet goed ingevoerd. Op de administratieve bestanden hebben we daarom een grote hoeveelheid bewerkingen uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de data zo consistent mogelijk zijn. Deze bewerkingen zijn weergegeven in bijlage A. Bij het bewerken worden voortdurend keuzes gemaakt. Om de consistentie van de data te vergroten en om de landelijke data vergelijkbaar te krijgen met de Rotterdamse data wijkt een deel van de keuzes die voor het huidige onderzoek zijn gemaakt af van de keuzes die voor eerdere onderzoeken zijn gemaakt ('De weg naar werk', De Graaf-Zijl e.a., 2006a en 'Kosten en baten van reïntegratie', Kok e.a., 2006). Relevant voor dit onderzoek is dat we in tegenstelling tot eerder onderzoek onderbrekingen van een uitkeringsperiode met 31 dagen niet als onderbreking registreren. Ook als iemand instroomt in de bijstand en binnen een maand weer uitstroomt zien we dat niet als instroom en uitstroom. In vorig onderzoek hanteerden we een termijn van 15 dagen. We hebben deze periode verlengd omdat uit gegevens van het CBS blijkt dat de begin- en einddata van uitkeringen niet nauwkeurig geregistreerd worden. Er zit een zekere marge in deze data. Door nu een ruimere periode te kiezen waarbinnen een begin- of einddatum kan liggen krijgen we een beter beeld van de instroom in en uitstroom uit de uitkering. Consequentie is wel dat zowel instroom in als uitstroom uit de uitkering daalt. Verder is gebleken dat soms een einddatum helemaal niet geregistreerd wordt. In die gevallen maken we nu zelf een einddatum aan. We nemen dan als einddatum de eerste periode waarin iemand niet meer voorkomt in het databestand. Hierdoor stijgt de uitstroom weer iets. Door deze verbeteringen van het bestand wijken de resultaten van het huidige onderzoek iets af van eerdere resultaten.

## Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de systematiek van een kosten-batenanalyse. Dit hoofdstuk laat zien dat een kosten-batenanalyse vanuit het perspectief van de sociale zekerheid niet hetzelfde is als een kosten-batenanalyse vanuit het maatschappelijk perspectief. Dit betekent dat een eventueel



positief of negatief saldo voor rekening van de sociale zekerheid niet persé betekent dat de inzet van trajecten maatschappelijk gezien ook gewenst of ongewenst is.

In hoofdstuk 3 worden de WW'ers besproken. Achtereenvolgens komt de inzet van trajecten voor WW'ers, de kosten van deze trajecten en het effect van re-integratie op de bespaarde uitkeringslast aan de orde. Hoofdstuk 4 herhaalt deze exercitie voor de gemiddelde bijstandsgerechtigde in Nederland en hoofdstuk 5 voor bijstandsgerechtigden in de gemeente Rotterdam.



## 2 Kosten-batenanalyses

### 2.1 Inleiding

In een kosten-batenanalyse worden de kosten en baten van verschillende actoren benoemd en bepaald. De baten worden zo veel mogelijk in geld uitgedrukt. Hierdoor is het mogelijk om de kosten en baten bij elkaar op te tellen, waardoor er inzicht ontstaat in de lucrativiteit van verschillende projecten. Ook wordt inzichtelijk welke partijen er dankzij het project op vooruit gaan en welke partijen erop achteruit gaan.

Welke partijen worden betrokken in de kosten-batenanalyse is van invloed op het uiteindelijke resultaat. Het is niet altijd vanzelfsprekend om iedereen te betrekken in een kosten-batenanalyse. Soms zijn mensen immers juist geïnteresseerd in uitkomsten voor een specifieke partij. Neem als voorbeeld een gemeente die beslist of zij re-integratietrajecten in wil zetten. De gemeente maakt dan een afweging tussen de middelen die beschikbaar zijn in het werkdeel en de besparingen die dat oplevert op het inkomensdeel. De gemeente is niet (primair) geïnteresseerd in effecten op anderen, zoals bijvoorbeeld terugval in de WW.

Kok e.a. (2006) hebben in een onderzoek voor BoaBorea de kosten en baten van re-integratie vanuit het maatschappelijk perspectief bepaald. In dit onderzoek staat het perspectief vanuit de sociale zekerheid centraal. Het perspectief bepaalt welke kosten en baten worden meegenomen in de kosten-batenanalyse. Paragraaf 2.2 vergelijkt de systematiek van een kosten-batenanalyse vanuit het maatschappelijk perspectief met een kosten-batenanalyse vanuit het perspectief van de sociale zekerheid. Paragraaf 2.3 gaat in op de tijdshorizon en de discontovoet. Paragraaf 2.4 concludeert.

### 2.2 Perspectief

Kosten-batenanalyses kunnen vanuit verschillende perspectieven worden uitgevoerd. Dit betekent dat de kosten en baten voor verschillende actoren (bijvoorbeeld de cliënt of de uitvoerder) op een rijtje kunnen worden gezet. Het meest gangbaar zijn kosten-batenanalyses vanuit het maatschappelijk perspectief. Dan wordt rekening gehouden met de kosten en baten die iedereen ondervindt (dus zowel de uitvoerder, als de te re-integreren cliënt als de rest van de Nederlandse bevolking). In dit onderzoek staat echter het perspectief van de sociale zekerheid centraal: in hoeverre wegen de geïnvesteerde euro's op tegen de bespaarde uitkeringslast.

Re-integratie leidt tot verschillende kosten en baten, die bij verschillende actoren neerslaan, zie tabel 2.1. Deze tabel onderscheidt vier actoren die betrokken zijn bij re-integratie: de cliënt, de werkgever, de uitvoerder van re-integratie, en de rest van de maatschappij. De baat van de cliënt is dat hij bij succesvolle re-integratie een baan heeft gevonden. Hij krijgt dan loon en wordt daar waarschijnlijk gelukkiger van (Clark en Oswald, 1994). De uitkering en zijn vrije tijd raakt de cliënt kwijt, dat is een verliespost voor hem. De werkgever die de werkloze in dienst neemt kan extra produceren, dankzij deze nieuwe werknemer. Als tegenprestatie betaalt de werkgever zijn werknemer loon. De uitvoerders van de sociale zekerheid besparen op de uitkeringslast en de

uitvoeringskosten die gepaard gaan met het verstrekken van de uitkering. Zij maken kosten vanwege de inzet van trajecten en de uitvoeringskosten die daarmee gepaard gaan. De rest van de maatschappij heeft ook baat bij re-integratie. Als re-integratie leidt tot extra werkgelegenheid, kunnen de premies en belastingen omlaag. Die worden dan immers door meer mensen opgebracht. Ook lastiger te kwantificeren baten, zoals afname van criminaliteit en toename van de sociale cohesie kunnen het gevolg zijn van succesvolle re-integratie.

**Tabel 2.1 Kosten en baten re-integratietrajecten**

	Sociale zekerheid	Werkgever	Cliënt	Overige maatschappij	Totaal
Uitkering	+		-		0
Uitvoeringskosten uitkering	+				+
Kosten re-integratietraject	-				-
Uitvoeringskosten traject	-				-
Productie		+			+
Loon		-	+		0
Werkgerelateerde kosten			-		-
Belasting					
Vrije tijd			-		
Immaterieel inkomen			+		
Uitgaven gezondheidszorg				+	
Minder versturende werking belastingheffing				+	
<b>Totaal</b>					

Bron: Kok e.a. (2006)

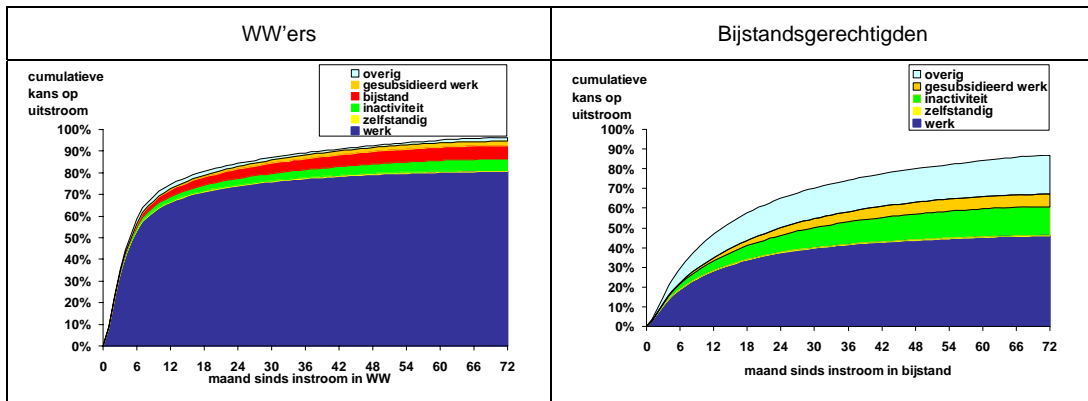
Sommige posten staan meerdere keren in tabel 2.1. De bespaarde uitkering is bijvoorbeeld een baat voor de uitvoerder van de sociale zekerheid, maar een kostenpost voor de individuele cliënt. In een maatschappelijke kosten-batenanalyse hebben deze posten geen effect, omdat ze slechts leiden tot een herverdeling van middelen. Wij beperken ons echter tot een kosten-batenanalyse vanuit het perspectief van de sociale zekerheid. Dit betekent dat wij alleen de kosten en baten van de uitvoerders van de sociale zekerheid bepalen. Concreet betekent dit dat wij de alleen de bespaarde uitkeringslast dankzij re-integratie vergelijken met de voor re-integratie ingezette middelen.

## Het bepalen van de effecten van re-integratie

Het perspectief dat wordt gekozen is van invloed op de effectmetingen die worden uitgevoerd. Bij het perspectief van de sociale zekerheid zijn we geïnteresseerd in het effect van re-integratie op de bespaarde uitkeringen. In het maatschappelijk perspectief is de bespaarde uitkeringslast geen baat, maar de extra productie die werknemers leveren. Daarom zijn we dan geïnteresseerd in het effect van re-integratie op de kans dat mensen naar werk uitstromen.

Beide effecten hoeven niet hetzelfde te zijn. Mensen stromen immers om verschillende redenen uit de uitkering. WW'ers stromen voornamelijk uit de uitkering omdat ze een baan vinden. Na vijf jaar heeft bijna 80% van de WW'ers weer een baan gevonden. Bijstandsgerechtigden stromen ook om allerlei andere redenen uit de uitkering. Ze kunnen als zelfstandige aan de slag gaan of in een gesubsidieerde baan, ze kunnen inactief worden doordat ze met pensioen gaan of om andere redenen uit de uitkering stromen (bijvoorbeeld door samenwonen) zie figuur 2.1.

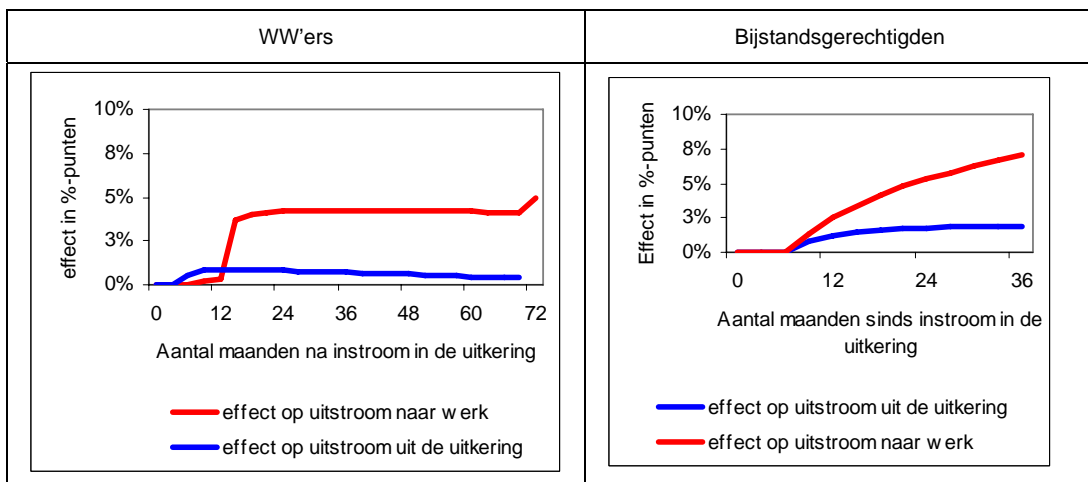
Figuur 2.1 Uitstroom uit de uitkering naar uitstroomcategorie



Bron: de Graaf-Zijl e.a. (2006a)

Omdat mensen om verschillende redenen uit de uitkering kunnen stromen is uitstroom naar werk niet gelijk aan uitstroom uit de uitkering. In de benadering die centraal staat in dit onderzoek moet het effect van re-integratie op de kans om uit de uitkering te stromen worden gemeten. Met dit effect kan immers de bespaarde uitkeringslast worden bepaald.<sup>1</sup> In figuur 2.2 is geïllustreerd dat verschillende effecten fors van elkaar kunnen verschillen. Het is bij het uitvoeren van een kosten-batenanalyse vanuit verschillende perspectieven daarom belangrijk om het juiste effect te meten.

Figuur 2.2 Effect van re-integratie op uitstroom naar werk en uitstroom uit de uitkering



Bron: Kok e.a. (2006)

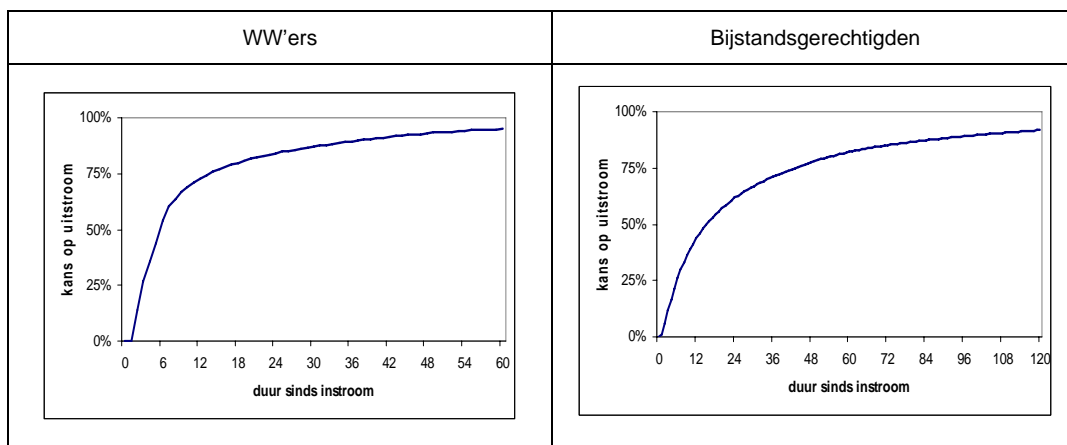
<sup>1</sup> Voor dit onderzoek is niet gekeken naar het effect van een traject op de kans om weer terug te stromen in de uitkering. We veronderstellen in de berekening dat deze kans even groot is voor degenen met traject als degenen zonder traject.

## 2.3 Tijdshorizon

Idealiter meten we de kosten en baten over de gehele levensloop van een werkloze die een traject volgt. Wij volgen mensen echter maximaal vier jaar na de start van het traject. Wat er na die periode gebeurt is onzeker. We kunnen de analyse beperken tot de bespaarde uitkeringslast in deze vier jaar. Dan onderschatten we de baten van re-integratie. De kosten van re-integratie worden immers allemaal op het moment van inzet van het traject gemaakt, terwijl de uitkering ook op de langere termijn wordt bespaard. We kunnen er ook voor kiezen om bespaarde uitkeringslasten over een langere periode mee te nemen. Dan moeten we veronderstellingen maken over het uitstroomp patroon en het herinstroomp patroon dat we niet observeren, bijvoorbeeld dat dat constant blijft of in een aantal jaar naar nul gaat.

In hoeverre het nodig is om een langere tijdshorizon te hanteren hangt af van de duur van het effect van het re-integratietraject: tot hoe lang leidt een re-integratietraject nog tot besparingen op de uitkeringslast? De tijdshorizon hangt nauw samen met de verblijfsduur in de uitkering: als mensen vaak langdurig afhankelijk zijn van een uitkering, dan zal re-integratie tot een hogere bespaarde uitkeringslast leiden dan als mensen maar kort een uitkering ontvangen. Figuur 2.3 geeft de gemiddelde kans dat uitkeringsgerechtigden hun uitkering beëindigen. Dan blijkt dat de meeste uitkeringsgerechtigden slechts voor een relatief korte periode afhankelijk zijn van een uitkering. Na 1 jaar is 73% van de WW'ers en 44% van de bijstandsgerechtigden weer uit de uitkering gestroomd; na vier jaar zijn deze percentages toegenomen tot 93% respectievelijk 78%. Na 10 jaar hebben alle WW'ers en vrijwel alle (92%) bijstandsgerechtigden hun uitkering beëindigd. Na deze tijd worden er dan ook nauwelijks meer baten behaald. Als basisscenario nemen we een tijdshorizon van vier jaar: dit geeft een ondergrens voor de behaalde baten. In een gevoeligheidsanalyse bepalen we het effect bij een tijdshorizon van 10 jaar. In dit scenario veronderstellen we dat de uitstroompkans zoals we in het vierde uitkeringsjaar zien ook geldt voor de jaren vijf tot en met tien. Voor de berekening van de bespaarde uitkeringslast bij een tijdshorizon van tien jaar hebben we dus extra veronderstellingen nodig. Deze cijfers zijn daarom onzekerder dan de bespaarde uitkeringslast als we een tijdshorizon van vier jaar hanteren.

Figuur 2.3 Uitstroompansen uit de uitkering



Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden

De baten van re-integratietrajecten moeten worden afgezet tegen de baten van andere projecten die gefinancierd hadden kunnen worden met het geld. In theorie moet uit alle alternatieve investeringen de beste gekozen worden. In de praktijk wordt doorgaans volstaan met de keuze van een normopbrengst in de vorm van een discontovoet. Vanuit dit gezichtspunt is bij overheidsinvesteringen door het ministerie van Financiën een reële discontovoet van 4% voorgeschreven als norm voor de opbrengst van een alternatieve investering. De netto contante waarde van een project is positief, als het project een reële opbrengst geeft van gemiddeld meer dan 4% per jaar. (Eijgenraam e.a. 2000). Bij een lange tijdshorizon ligt een hogere disconteringsvoet voor de hand, om rekening te houden met de onzekerheden over de baten op langere termijn. Door het hanteren van een hogere discontovoet tellen de baten op langere termijn dan minder zwaar mee. Omdat wij een relatief kort tijdshorizon gebruiken kiezen we voor een discontovoet van 4%.

## 2.4 Conclusie

Kosten-batenanalyses kunnen vanuit verschillende perspectieven worden uitgevoerd. Kok e.a. (2006) hebben een kosten-batenanalyse uitgevoerd vanuit het maatschappelijk perspectief. Zij beperkten zich tot het effect van re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden die in de periode 2002 tot en met 2004 zijn ingezet voor alle in deze periode in de uitkering ingestroomde mensen. Voor WW'ers was de onderzoeksperiode 1999 – 2004. Uit deze analyse blijkt dat re-integratie hoge maatschappelijke baten met zich meebrengt: het maatschappelijk rendement is 85% voor WW'ers en 36% voor bijstandsgerechtigden.

In hun analyse pakte een kosten-batenanalyse vanuit het perspectief van de uitgaven sociale zekerheid negatief uit: de kosten van het traject wegen niet op tegen de besparing op de uitkeringslasten. Dit komt omdat re-integratie niet zozeer gepaard gaat met een grotere kans om uit de uitkering te stromen, maar wel met een grotere kans om een baan te vinden. Er vindt als gevolg van de inzet van re-integratie een verschuiving plaats van uitstroom naar inactiviteit naar uitstroom naar werk. Er worden als gevolg van re-integratie dus nauwelijks minder uitkeringen verstrekt, maar er wordt wel substantieel meer productie geleverd. Dat is wat welvaart genereert. De maatschappelijke baten zijn daardoor wel positief. De kans van werklozen om aan het werk te komen is daarom voor de maatschappij veel belangrijker dan de kans om uit de uitkering te stromen. Een negatief saldo voor de uitvoerders van de sociale zekerheid betekent dus niet dat re-integratie maatschappelijk gezien geen baten oplevert.

In dit onderzoek breiden wij de analyses van Kok e.a. (2006) op drie punten uit. Ten eerste voegen we informatie over het jaar 2005 toe. Ten tweede berekenen we de effecten onderscheiden naar persoonskenmerken. Tot slot hebben we een betere onderbouwing voor de kosten van re-integratietrajecten.





## 3 WW

### 3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bespreekt de kosten en baten van re-integratietrajecten van WW'ers, vanuit het perspectief van de sociale zekerheid. De cijfers hebben betrekking op WW'ers die in de periode 1 april 2002 – 31 december 2005 een WW-uitkering hebben gehad. In deze periode waren er drie soorten WW-uitkeringen: de loongerelateerde uitkering, de kortlopende uitkering en de vervolguikering. Voor al deze uitkeringen geldt in beginsel dat de werkloze aan de 26-uit-39-wekeneis moet voldoen, ofwel 39 weken voorafgaand aan de werkloosheid minimaal 26 weken moet hebben gewerkt (zie Tabel 3.1). Of iemand een kortdurende of een loongerelateerde uitkering ontvangt, hangt af van het aantal jaren dat iemand in het recente verleden heeft gewerkt. Heeft iemand de afgelopen vijf jaar in minimaal vier jaren 52 dagen gewerkt (4-uit-5-eis), dan komt diegene in aanmerking voor een loongerelateerde uitkering. Voldoet de werkloze niet aan deze eis, dan rest de kortlopende uitkering. De vervolguikering volgde na beëindiging van de loongerelateerde uitkering. Per 11 augustus 2003 is de vervolguikering afgeschaft.

De uitkeringen verschillen in hoogte: WW'ers met een loongerelateerde uitkering ontvangen 70% van het dagloon (zie Tabel 3.1) en mensen met een kortlopende of een vervolguikering ontvangen 70% van het minimumloon (of 70% van het dagloon als dat lager is). De uitkeringen verschillen ook qua duur: de kortlopende uitkering duurt maximaal zes maanden, terwijl de loongerelateerde uitkering maximaal 5 jaar duurt. Na afloop van de loongerelateerde uitkering konden mensen voor maximaal 2 jaar in aanmerking komen voor een vervolguikering. Mensen die bij aanvang van de werkloosheid 57½ jaar of ouder waren konden gedurende maximaal 3½ jaar een vervolguikering ontvangen.

**Tabel 3.1 Voorwaarden, maximale duur en hoogte van de WW-uitkering (2002-2005)**

Uitkeringssoort	Kortlopende uitkering	Loongerelateerde uitkering	Vervoluitkering
Voorwaarden	26-uit-39-wekeneis*	26-uit-39-wekeneis* én 4-uit-5-eis <sup>¶</sup>	26-uit-39-wekeneis* én 4-uit-5-eis <sup>¶</sup>
Uitkeringshoogte	70 % van het minimumloon of van het dagloon <sup>#</sup> als dat lager is	70 % van het dagloon <sup>#</sup>	70 % van het minimumloon of van het dagloon <sup>#</sup> als dat lager is
Maximale uitkeringsduur	6 maanden	6 maanden plus een verlenging, oplopend tot 4½ jaar, afhankelijk van het arbeidsverleden <sup>§</sup>	2 jaar indien bij aanvang werkloosheid jonger dan 57½ jaar, anders 3½ jaar

\* De 26-uit-39-wekeneis houdt in dat de werknemer in de laatste 39 weken voorafgaand aan het begin van de werkloosheid ten minste 26 weken als werknemer moet hebben gewerkt. In sommige sectoren gelden andere eisen.

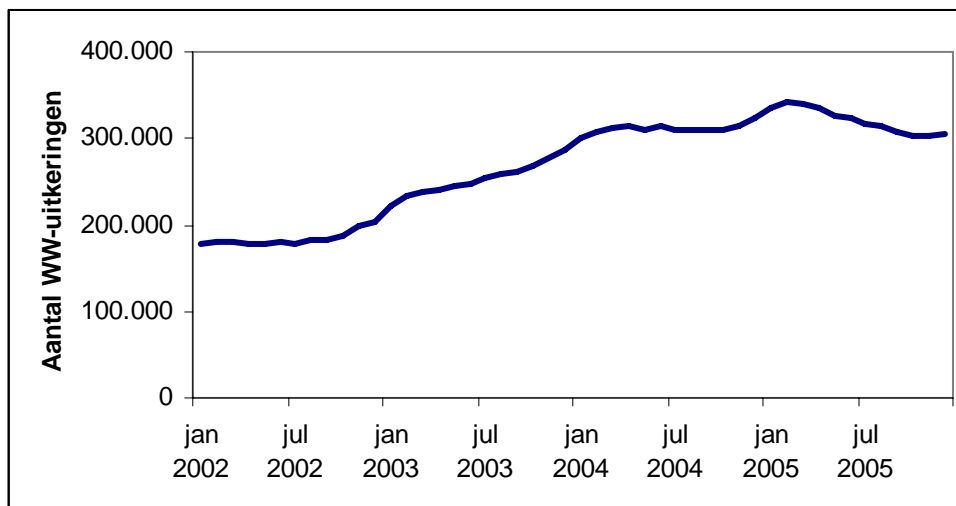
¶ De 4-uit-5-eis houdt in dat de werknemer in de 5 kalenderjaren voorafgaand aan de eerste werkloosheidsdag, in ten minste 4 kalenderjaren over 52 of meer dagen loon moet hebben ontvangen.

# Het dagloon is het gemiddelde loon in het werk waaruit de werkloosheid ontstaat, met een maximum. Momenteel is dat maximum € 168 per dag ([www.minszw.nl](http://www.minszw.nl))

§ Het arbeidsverleden wordt bepaald als het aantal jaren waarin de werknemer in de 5 kalenderjaren voorafgaand aan het begin van de werkloosheid over ten minste 52 dagen loon heeft ontvangen plus het aantal kalenderjaren vanaf het jaar waarin hij of zij 18 jaar werd tot het begin van deze 5 kalenderjaren.

Bron: Heyma (2005).

Figuur 3.1 geeft het aantal mensen dat in de periode 1999-2005 iedere maand een WW-uitkering kreeg. Het aantal WW'ers hangt samen met de conjunctuur. In januari 2002 hadden minder dan 200.000 mensen een WW-uitkering. In de laagconjunctuur van de afgelopen jaren is het aantal WW'ers toegenomen tot 340.000 begin 2005.

**Figuur 3.1 Aantal WW-gerechtigden, 2002 – 2005 (maandcijfers)**

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Statline.

In de periode 2002-2005 zijn ieder kwartaal ongeveer 10.000 re-integratietrajecten gestart voor deze WW'ers (UWV kwartaalrapportage 2006-I). De trajecten zijn niet in gelijke mate voor alle WW'ers ingezet. Tabel 3.2 laat zien wat voor WW'ers een re-integratietraject hebben gekregen. Daaruit blijkt dat meer vrouwen een traject hebben gekregen dan mannen, meer mensen van 35-44 een traject hebben gekregen dan jongeren en ouderen en meer autochtonen een traject hebben

gekregen dan allochtonen.<sup>2</sup> De meeste trajecten worden ingezet voor mensen die korter dan een jaar in de WW zitten. Verder zijn de meeste trajecten ingezet voor WW'ers met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt (fase 1).

**Tabel 3.2** Persoonskenmerken van WW'ers die een traject hebben gevolgd

<b>Geslacht</b>		<b>Uitkeringsduur bij start van traject</b>	
Man	44%	< 1 jaar	71%
Vrouw	56%	1-3 jaar	27%
		> 3 jaar	3%
<b>Leeftijd</b>		<b>Jaar van start traject</b>	
Tussen 15-24	4%	2002	11%
Tussen 25-34	25%	2003	26%
Tussen 35-44	33%	2004	38%
Tussen 45-54	29%	2005	31%
Tussen 55-64	8%		
<b>Etniciteit</b>		<b>Arbeidsmarktpositie</b>	
Autochtoon	71%	Fase 1	49%
Niet-westerse allochtoon	17%	Fase 2 t/m 4	32%
Westerse allochtoon	12%	Fase onbekend	19%

Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden

Dit hoofdstuk brengt de verhouding tussen de kosten van re-integratie van deze WW'ers en de daarmee bespaarde uitkeringslast in beeld. In paragraaf 3.2 komen de kosten van re-integratie aan de orde. Paragraaf 3.3 gaat in op de baten: de bespaarde uitkeringslast als gevolg van versnelde uitstroom. Paragraaf 3.4 concludeert.

## 3.2 De kosten van trajecten

Het doel van deze paragraaf is om de gemiddelde kosten van een re-integratietraject te achterhalen. Het resultaat van het traject is daarbij niet van belang: ook aan niet-succesvolle trajecten kan een prijskaartje hangen. Bij het bepalen van de kosten is het belangrijk te beseffen dat het effect wordt gemeten over de periode 1999-2005. Het is dus niet nodig om recentere informatie mee te nemen over de kosten van re-integratie, omdat we ook geen inzicht hebben in

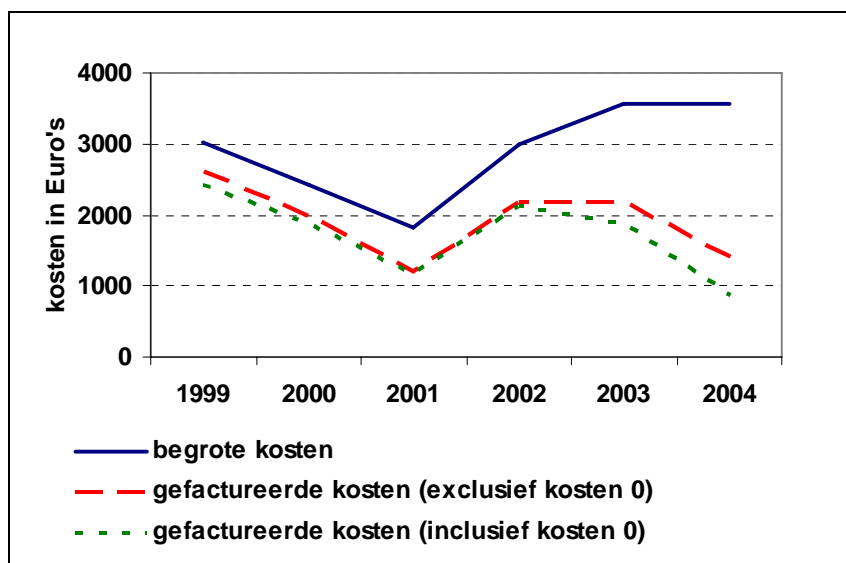
<sup>2</sup> Dat voor een bepaalde groep relatief veel trajecten worden ingezet betekent niet dat deze mensen ook een grotere kans hebben om een traject te ontvangen. Er zijn twee factoren die bepalen welke groepen vaker een traject krijgen: het relatieve aandeel van de groep in de WW-populatie en de kans van deze groep om een traject te ontvangen. Dit speelt bijvoorbeeld bij ouderen: zij hebben een kleine kans om een traject te ontvangen, maar omdat er veel oudere WW'ers zijn is toch een respectabel aandeel van de WW'ers die een traject ontvangen 45 jaar of ouder.

recentere effecten van re-integratie. De kosten van re-integratie van WW'ers kunnen in principe worden bepaald aan de hand van de prijzen die het UWV administreert.<sup>3</sup>

### Wat kost een traject: begrote kosten versus gefactureerde kosten

UWV onderscheidt in haar administratie twee soorten kosten: de begrote kosten van een traject en de gefactureerde kosten van een traject. Beide kostenposten geven niet per definitie de werkelijke kosten weer. De begrote kosten geven – met name sinds de introductie van de no cure no pay-financiering - een overschatting van de werkelijke kosten. Voor niet iedereen leidt een traject immers tot een plaatsing, waardoor de gefactureerde kosten lager zullen uitvallen dan de begrote kosten. Ook de gefactureerde kosten geven geen volledig beeld, met name niet voor de recente jaren. Deze trajecten zijn vaak nog niet afgerond, waardoor nog niet alle kosten gefactureerd kunnen worden. In figuur 3.2 presenteren we de ontwikkeling in de gemiddelde gefactureerde kosten in- en exclusief de mensen voor wie geen kosten zijn gemaakt. Uit deze figuur blijkt duidelijk dat de begrote en gefactureerde kosten van elkaar verschillen. Er zijn verschillende redenen waarom voor mensen nog geen kosten zijn gefactureerd. Sommige mensen maken uiteindelijk geen gebruik van het traject. Het is de vraag hoe dit precies wordt geadmistreerd. Andere mensen zijn wel een traject gestart, maar zijn niet geplaatst. Met een no cure no pay-contract worden er dan geen (of weinig) kosten in rekening gebracht. En voor weer andere mensen is het traject nog niet afgerond, waardoor de rekening nog niet kan worden verstuurd.

Figuur 3.2 Kosten van het re-integratietraject WW, 1999-2004



Bron: Groot e.a. (2006)

<sup>3</sup> Een complicatie is dat UWV begin 2005 qua registratie van re-integratietrajecten een conversie heeft gemaakt van registratiesysteem MIR naar registratiesysteem SIR. Bij de koppeling van SIR aan People.Soft, waarin de kosten staan geregistreerd, is erg veel fout gegaan. In zeker 30% van de gevallen zijn de verkeerde kosten aan de trajecten gekoppeld. Om een onderscheid te maken naar de kosten van trajecten voor verschillende groepen WW'ers kunnen we daarom geen gebruik maken van de SIR-bestanden. We grijpen daarom terug op de MIR-bestanden. Dit betekent dat in de bij ons beschikbare bestanden alleen kosteninformatie tot en met 2004 betrouwbaar aanwezig is.

In 2003 en 2004 zijn de gemiddelde begrote kosten ongeveer € 3500. Van de mensen die in 2003 een traject hebben gevolgd wordt ongeveer 50% binnen twee jaar geplaatst (Groot, e.a, 2006).<sup>4</sup> Gemiddeld genomen was in 2002 tot en met 2004 het NCNP-percentage 78%. Dit betekent dat een traject gemiddeld genomen € 2135 kost ( $22\% * € 3500 + 78\% * 50\% * € 3500$ ). Dit komt heel goed overeen met de in 2003 gefactureerde kosten, wat betekent dat in ons bestand voor vrijwel iedereen uit 2003 de kosten zijn gefactureerd.

Een andere manier om informatie over de kosten van trajecten te krijgen is door te kijken naar de prijzen die zijn afgesproken in de aanbestedingsronden. Van twee aanbestedingsronden konden wij informatie vinden over de prijs. De gemiddelde prijs voor de contracten die ingaan in oktober 2003 was € 3400. Dit is heel goed vergelijkbaar met de prijs die wij hebben berekend op basis van administratieve bestanden voor trajecten die in 2003 en 2004 zijn gestart. Voor werklozen die goed bemiddelbaar zijn geldt een no cure no pay-systeem (ca. 55% van de trajecten). Voor werklozen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt geldt een no cure less pay-systeem (60 – 40, ca. 45% van de trajecten). Ook dit is vergelijkbaar met de 78% no cure no pay-financiering die wij in onze databestanden vonden.

Ook over de aanbestedingsronde van oktober 2005 konden wij informatie vinden, zie tabel 3.3. De derde kolom geeft de verwachte plaatsingspercentages. Hiervoor heeft UWV de verhouding tussen geslaagde en niet-geslaagde trajecten toegepast op de nog lopende trajecten. Trajecten voor ontslagwerklozen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden het meest ingezet, voor hoger opgeleide ontslagwerklozen het minst. Gemiddeld genomen kost een traject voor een WW'er in de aanbestedingsprocedure van oktober 2005 € 2041.

**Tabel 3.3 Prijs van trajecten in aanbestedingsronde oktober 2005**

Doelgroep	Prijs (exclusief scholing)	Verwacht plaatsingspercentage	Gemiddelde kosten traject (exclusief scholing)
Ontslagwerklozen met korte afstand	<i>No cure no pay</i> , € 2.935 plus een tempobonus bij plaatsing binnen 4 maanden van € 500	54,3%, gemiddelde duur traject 4 mnd <sup>5</sup>	€ 1.844 (netto instroom: 4.449)
Hoger opgeleide ontslagwerklozen	<i>No cure no pay</i> , € 2.730 plus een tempobonus bij plaatsing binnen 4 maanden van € 500	64,5% gemiddelde duur traject 4 mnd <sup>6</sup>	€ 2.011 (netto instroom 377)
Ontslagwerklozen van allochtone afkomst	<i>No cure no pay</i> , € 3.690 plus een tempobonus bij plaatsing binnen 12 maanden van € 500 plus een duurzaamheidsbonus bij plaatsing voor onbepaalde tijd van € 1.500	45,8 % (duurzaam 20,7%), gemiddelde duur traject 3,8 maanden <sup>7</sup>	€ 2.500 (netto instroom 1946)

Bron: UWV Gunning per 1 oktober 2005, uitslag en voorwaarden en UWV-benchmark WW

<sup>4</sup> Het ministerie van SZW presenteert in haar jaarverslag over 2005 een aanmerkelijk lager cijfer: van de trajecten die in 2003 zijn gestart is aan het einde van 2005 32% duurzaam geplaatst. Het verschil met ons cijfer kan door verschillende redenen worden veroorzaakt. Ten eerste kijken wij niet naar duurzame plaatsing, maar naar plaatsing an sich. Ten tweede kijken wij naar alle mensen die in 2003 een traject hebben gevolgd, dus ook naar trajecten die eerder zijn gestart. Wellicht hadden deze mensen minder last van de gevolgen van de recessie. Tot slot houden wij rekening met het feit dat wij niet iedereen de volledige periode observeren.

<sup>5</sup> We veronderstellen dat de helft van de trajecten minder dan 4 maanden duurt.

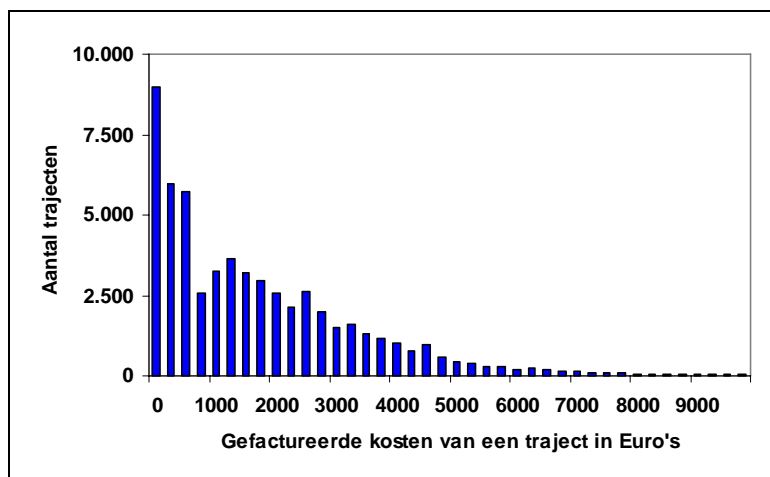
<sup>6</sup> We veronderstellen dat de helft van de trajecten minder dan 4 maanden duurt.

<sup>7</sup> We veronderstellen dat alle trajecten minder dan 12 maanden duren.

## Variatie in kosten: geldt voor iedere onderscheiden doelgroep dezelfde prijs?

Figuur 3.3 geeft de spreiding van de gefactureerde kosten voor het jaar 2003. Het blijkt dat de prijzen fors van elkaar verschillen. Dit bleek overigens ook voor de andere jaren het geval te zijn.

**Figuur 3.3 Spreiding in gefactureerde kosten van re-integratietrajecten WW, 2003**



Bron: Groot e.a. (2006)

Om te onderzoeken of de spreiding in de kosten samenhangt met persoonskenmerken, geeft tabel 3.4 de begrote en gefactureerde kosten (exclusief kosten 0) weer naar persoonskenmerken voor het jaar 2003. Als blijkt dat de kosten van trajecten verschillen naar persoonskenmerken, dan is het belangrijk om bij het bepalen van de kosteneffectiviteit met verschillende kosten voor verschillende groepen te werken. Dit lijkt echter niet nodig te zijn: er zijn geen significante verschillen in kosten naar de hier beschreven kenmerken. Dit geldt ook voor de andere jaren (niet in tabel).

Tabel 3.4 Kosten re-integratietraject WW'ers naar persoonskenmerken, 2003

	Begrote kosten	Gefactureerde kosten (exclusief 0)
<b>Leeftijd</b>		
15-24 jaar	3.500	2.400
25-34 jaar	3.600	2.200
35-44 jaar	3.600	2.200
45-54 jaar	3.600	2.200
55-64 jaar	3.100	2.000
<b>Geslacht</b>		
Man	3.600	2.200
Vrouw	3.500	2.200
<b>Etniciteit</b>		
Autochtoon	3.600	2.200
Marokkaans	3.400	1.900
Turks	3.400	2.000
Surinaams	3.500	2.000
Antilliaans	3.400	2.000
Overige niet westerse allochtoon	3.500	2.000
Westerse allochtoon	3.500	2.100
<b>Fase</b>		
Fase 1	3.600	2.100
Fase 2	3.500	2.100
Fase 3	3.700	2.300
Fase 4	3.400	2.100

Bron: UWV-MIR-bestanden, bewerking SEO

## Conclusie

De gemiddelde kosten van een traject voor WW'ers bedragen € 2150. De verschillen in kosten voor trajecten voor verschillende doelgroepen zijn klein.

## 3.3 De bespaarde uitkeringslast

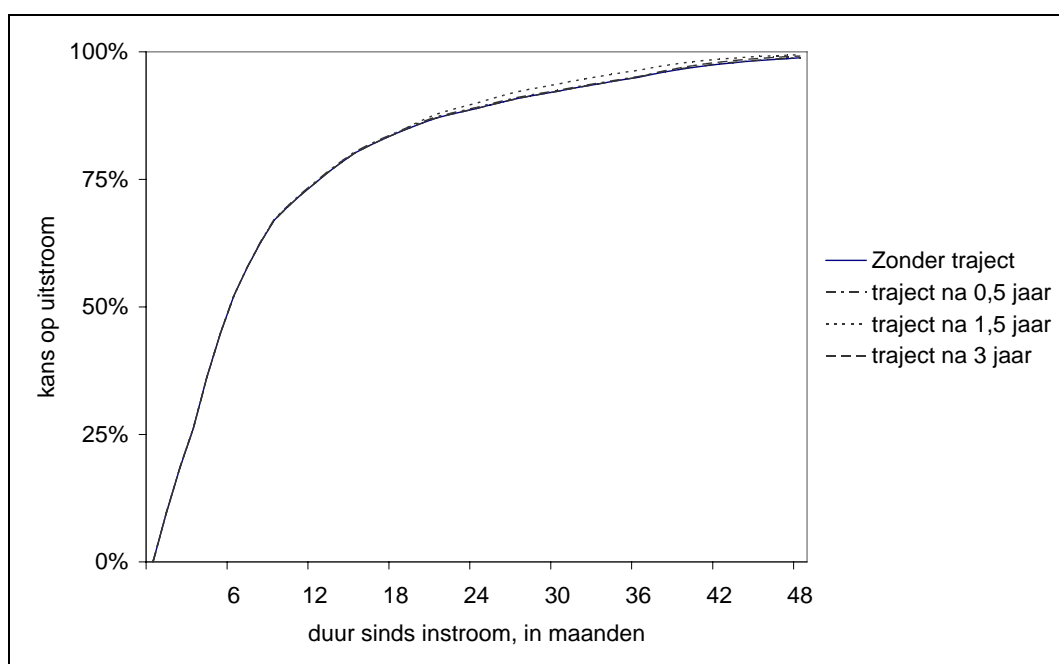
Inzet van re-integratietrajecten leidt – als het goed is – tot een snellere uitstroom uit de uitkering. Het beantwoorden van deze vraag is geen eenvoudige exercitie: je wilt weten wat hoe de uitstroomkansen van een uitkeringsgerechtigde die een traject heeft gekregen zich zouden hebben ontwikkeld als de uitkeringsgerechtigde geen traject zou hebben gekregen. Dit is per definitie onbekend. Daarom worden de uitstroomkansen van mensen die een re-integratietraject hebben gekregen vergeleken met de uitstroomkansen van mensen zonder traject. Met behulp van een duurmodel relateren wij de kans om uit de uitkering te stromen aan allerlei persoonskenmerken. Daarnaast bepalen we de invloed van re-integratie op de kans om uit de uitkering te stromen.

### Effect traject naar moment van inzet

Figuur 3.4 geeft de uitstroomkansen uit de uitkering voor WW'ers, met een zonder een traject. De uitstroom uit de WW is hoog. Een jaar na instroom is 73% weer uitgestroomd en na twee jaar 89%. Een traject kan die uitstroom nauwelijks verhogen; de lijnen in figuur 3.4 liggen vrijwel op

elkaar. Toch zijn er kleine verschillen. Trajecten die na anderhalf jaar worden ingezet sorteren het grootste effect. Bij trajecten die snel worden ingezet speelt het *lock in* effect nog een (te) grote rol. De kans dat mensen op eigen kracht een baan vinden is op dat moment nog groot; het vertragende effect van het re-integratietraject werkt dan sterker dan het positieve effect van de extra vaardigheden die zijn aangeleerd. Bij trajecten die na drie jaar worden ingezet is het een nadeel dat het positieve effect van het traject pas laat optreedt. De sprong in de uitstroomkans bleek hetzelfde voor trajecten die na anderhalf jaar en trajecten die na drie jaar worden ingezet. Toch leiden trajecten die na anderhalf jaar worden ingezet tot een hogere uitstroom dan trajecten die na drie jaar zijn ingezet. Dit komt omdat bij trajecten die na drie jaar worden ingezet het positieve effect dat uitgaat van een re-integratietraject pas na drie jaar optreedt. De WW'ers hebben dan slechts een korte tijd profijt van het traject, waardoor de uiteindelijke uitstroomkans lager uitvalt dan bij trajecten die al na anderhalf jaar zijn ingezet.

**Figuur 3.4** Uitstroomkans uit de uitkering, met en zonder traject, naar moment van inzet traject



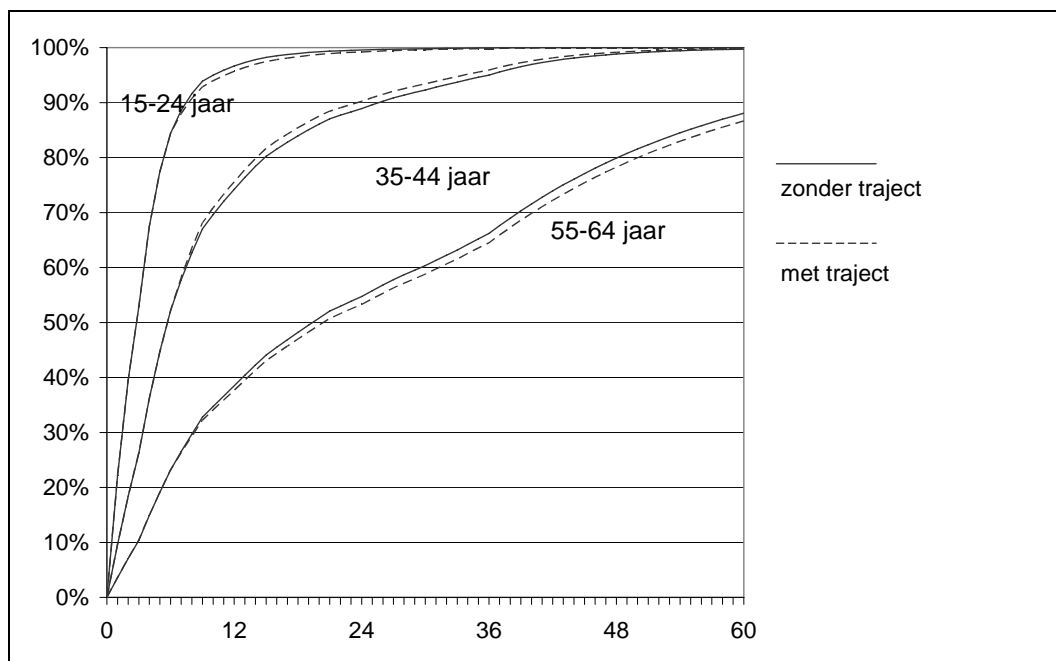
Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden

### Effect traject naar leeftijd

Wanneer we kijken naar de verschillen in effectiviteit naar leeftijd, dan blijkt dat trajecten voor jongeren in de leeftijdsgroep 15-24 jaar de uitkeringsduur verlengen. Zij blijken prima in staat op eigen kracht een baan te vinden. Zonder traject zijn na twee jaar al deze jongeren al uitgestroomd. Met traject duurt dit iets langer. Uitkeringsgerechtigden in de leeftijdsgroep 35-44 jaar stromen langzamer uit dan jongeren. Voor hen heeft een traject wel zin, dit verhoogt de uitstroomkans en verkort daardoor de uitkeringsduur. Voor ouderen (55-64 jaar) heeft het geen zin om een traject in te zetten. Het effect van een traject is voor hen duurverlengend. Figuur 3.5 geeft de uitstroomkansen van de genoemde leeftijdsgroepen met en zonder traject.



**Figuur 3.5** Uitstroomkans uit de uitkering, met en zonder traject, naar leeftijd



Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden

### Effect traject naar fase

De uitstroomkansen tussen degenen met een verschillende fase-indeling verschilt niet sterk. De uitstroomkansen van fase 1 zijn het hoogst en die van fase 4 zijn het laagst, maar de verschillen zijn klein. Trajecten hebben voor de uitkeringsgerechtigden in alle fases een positief effect op de uitstroomkans en werken dus duurverkortend. Voor fase 2 is dit effect het grootst.

### Bespaarde uitkeringslasten

Met behulp van het verschil in uitstroomkansen tussen degenen met en zonder traject kan de bespaarde uitkeringslast worden bepaald als gevolg van een traject. Een WW-uitkering kostte per jaar 15.100 euro, zo blijkt uit het jaarverslag van het ministerie van SZW 2005. Tabel 3.5 laat zien wat de bespaarde uitkeringslast is.

**Tabel 3.5 Bespaarde uitkeringslast door inzet re-integratietraject, in euro's**

	Met tijdshorizon van 4 jaar	Met tijdshorizon van tien jaar
<b>Naar moment van inzet</b>		
Met traject na 0,5 jaar		100
Met traject na 1,5 jaar	400	400
Met traject na 3 jaar	100	100
<b>Naar leeftijd</b>		
15-24 jaar	- 200	- 200
35-44 jaar	500	600
55-64 jaar	- 800	- 1.500
<b>Naar fase</b>		
Fase 1	10	10
Fase 2	300	300
Fase 3	40	40
Fase 4	100	100

Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden

Wat opvalt is dat trajecten juist voor de zwakste én de sterkste groepen weinig opleveren of zelfs negatief uitpakken. Dit spoort met resultaten van Heyma (2005). Uit zijn analyses blijkt dat trajecten voor fase 2 en 3 het meest effectief zijn. Trajecten leveren het meest op voor diegenen met enige afstand tot de arbeidsmarkt, maar die afstand moet niet te groot zijn.

### 3.4 Conclusie

De kosten van een traject voor WW'ers bedragen gemiddeld € 2.150 euro per traject. Het effect van trajecten op de uitkeringslasten loopt uiteen van een daling van de uitkeringslasten met € 500 voor trajecten voor de leeftijdsgroep 35-44 jaar tot een stijging van de uitkeringslasten met € 800 voor trajecten voor 55-64 jarigen (uitgaande van een tijdshorizon van vier jaar). Per saldo leiden trajecten voor WW'ers dus tot een stijging van de uitgaven aan de WW. Onderstaande tabel geeft de effecten weer.

**Tabel 3.6** Saldo van kosten en bespaarde uitkeringslasten WW, in euro's

	Met tijdshorizon van 4 jaar	Met tijdshorizon van tien jaar
<b>Naar moment van inzet</b>		
Met traject na 0,5 jaar	-2.050	-2.050
Met traject na 1,5 jaar	-1.750	-1.650
Met traject na 3 jaar	-2.050	-2.050
<b>Naar leeftijd</b>		
15-24 jaar	-2.600	-2.600
35-44 jaar	-1.700	-1.600
55-64 jaar	-2.800	-3.300
<b>Naar fase</b>		
Fase 1	-2.090	-2.090
Fase 2	-1.800	-1.800
Fase 3	-2.260	-2.260
Fase 4	-2.000	-2.000

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Bij deze conclusie past de kanttekening dat we niet hebben gekeken naar overige baten van trajecten. Uit eerder onderzoek bleek al dat trajecten niet leiden tot een besparing op de uitkeringslasten, maar wel tot maatschappelijke baten. Er worden als gevolg van re-integratie dus nauwelijks minder uitkeringen verstrekt, maar er wordt wel substantieel meer productie geleverd. Dat is wat welvaart genereert (Kok e.a. 2006). Wat we ook niet hebben meegenomen is het effect op andere doelen van re-integratie: sociale inclusie en maatschappelijke participatie.

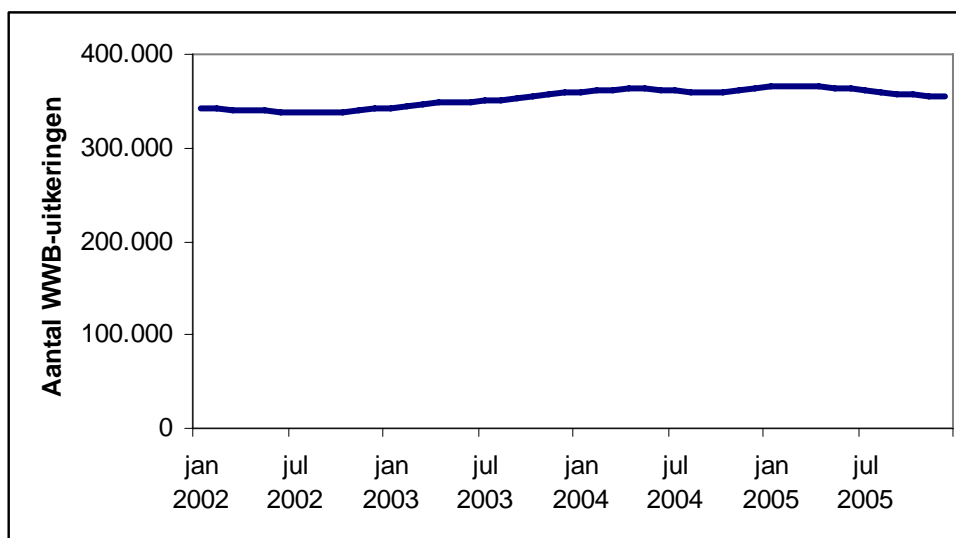


## 4 Bijstand landelijk

### 4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bespreekt de kosten en baten van re-integratietrajecten van bijstandsgerechtigden, vanuit het perspectief van de sociale zekerheid. De cijfers hebben betrekking op bijstandsgerechtigden die in de periode 1 januari 2002 – 31 december 2005 een bijstandsuitkering hebben gehad. Werklozen die niet in aanmerking komen voor een WW-uitkering – bijvoorbeeld omdat ze niet aan de wekeneis hebben voldaan, of omdat ze de maximale WW-duur hebben bereikt – kunnen een bijstandsuitkering aanvragen. Voor een bijstandsuitkering geldt een vermogenstoets (momenteel heeft een alleenstaande een vrijstelling van maximaal € 5180 en een paar van € 10.360, [www.minszw.nl](http://www.minszw.nl)) en een partnertoets (als de bijstandaanvrager een partner heeft met een inkomen hoger dan de bijstandsuitkering voor een huishouden, komt deze persoon niet in aanmerking voor een uitkering). Om in aanmerking te komen voor een bijstandsuitkering moet iemand minimaal 18 jaar zijn. 18- tot 20-jarigen krijgen een jongerenuitkering, een uitkering die in beginsel lager is dan de bijstandsnorm voor volwassenen. Figuur 4.1 laat zien dat in de door ons onderzochte periode het aantal bijstandsuitkeringen redelijk constant is gebleven.

Figuur 4.1 Aantal bijstandsuitkeringen, 2002 – 2005 (maandcijfers)



Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Statline.

In 2005 zijn voor bijstandsgerechtigden bijna 100.000 re-integratietrajecten gestart (CBS, Statline). Van de jaren voor 2005 is niet precies bekend hoeveel bijstandsgerechtigden een traject hebben gekregen. De grootste gemeenten hebben via de MOSA geregistreerd welke bijstandsgerechtigden met een traject zijn begonnen.<sup>8</sup> In 2002 zijn er in deze gemeenten 57.000 bijstandsgerechtigden met een traject gestart (Lanjouw e.a., 2005). Als we veronderstellen dat gemeenten die niet de MOSA hebben ingevuld in gelijke mate trajecten inzetten als de gemeenten die de MOSA wel hebben ingevuld, betekent dat dat er in 2002 83.000 trajecten zijn gestart.

Tabel 4.1 geeft aan hoe de inzet van re-integratietrajecten is verdeeld naar persoonskenmerken. Daaruit blijkt dat meer mannen een traject hebben gekregen dan vrouwen, meer jongeren een traject hebben gekregen dan ouderen en meer allochtonen een traject hebben gekregen dan autochtonen. De meeste trajecten zijn ingezet voor mensen die al langer dan drie jaar in de bijstand zaten en die enige tot grote afstand hadden tot de arbeidsmarkt.

**Tabel 4.1 Persoonskenmerken van bijstandsgerechtigden die een traject hebben gevolgd**

<b>Geslacht</b>		<b>Uitkeringsduur bij start van traject</b>	
Man	53%	< 1 jaar	34%
Vrouw	47%	1-3 jaar	20%
		> 3 jaar	46%
<b>Leeftijd</b>		<b>Jaar van start traject</b>	
tussen 15-24	23%	2002	38%
tussen 25-34	35%	2003	42%
tussen 35-44	27%	2004	53%
tussen 45-54	13%	2005	27%
tussen 55-64	2%		
<b>Etniciteit</b>		<b>Arbeidsmarktpositie</b>	
Autochtoon	39%	Fase 1	18%
Niet-westerse allochtoon	51%	Fase 2 t/m 4	68%
Westerse allochtoon	10%	Fase onbekend	14%

Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden SEO

In de bijstand heeft zich in onze observatieperiode een belangrijke stelselverandering voorgedaan, de introductie van de Wet werk en bijstand (Wwb) per 1 januari 2004. De belangrijkste wijzigingen van de Wwb zijn:

- Gemeenten zijn financieel volledig verantwoordelijk voor de bijstandsuitgaven. Ze hebben daarom aanzienlijk meer belang bij het beperken van het aantal bijstandsgerechtigden (door streng te zijn aan de poort, door actief te re-integreren en actief op te treden bij fraudebestrijding).
- De budgetten voor gesubsidieerde arbeid en re-integratie zijn samengevoegd. Gemeenten hebben daardoor meer beleidsvrijheid gekregen: ze kunnen zelf beslissen welk aandeel van het re-integratiebudget zij willen besteden aan gesubsidieerde arbeid en welk deel aan overige re-integratietrajecten.
- Geen categorale uitzonderingen meer voor groepen bijstandsgerechtigden. Voor 2004 waren alle vrouwen met kinderen onder de vijf jaar en mensen die ouder zijn dan 57½ jaar automatisch vrijgesteld van de arbeidsplicht. Nu kan een gemeente in een individuele situatie een vrijstelling van de sollicitatieplicht verlenen.

<sup>8</sup> De MOSA werd uitgevoerd onder 85 grote gemeenten. Niet al deze gemeenten hebben elk jaar gerespondeerd.

- Bijstandsgerechtigden moeten alle vormen van algemeen geaccepteerde arbeid aannemen. Dit betekent dat een gemeente bij activering geen rekening meer hoeft te houden met iemands werkervaring en opleidingsniveau.

Dit hoofdstuk brengt de verhouding tussen de kosten van re-integratie van deze WWB'ers en de daarmee bespaarde uitkeringslast in beeld. In paragraaf 4.3 komen de kosten van re-integratie aan de orde. Paragraaf 4.4 gaat in op de baten: de bespaarde uitkeringslast als gevolg van versnelde uitstroom. Paragraaf 4.5 concludeert.

## 4.2 De kosten van trajecten

In deze paragraaf presenteren we de kosten die bepaald zijn uit de opgevraagde gegevens bij gemeenten. In de praktijk is het voor veel gemeenten lastig om de gemiddelde prijs van voltooide re-integratieactiviteiten te bepalen. De belangrijkste oorzaak daarbij is voor veel gemeenten de afwezigheid van een uniforme koppeling tussen de administratieve bestanden met ingezette re-integratieactiviteiten en de bijbehorende financiële afrekening. De inkoop en financiering van het product re-integratie zitten namelijk niet rechttoe rechtaan in elkaar zodat trajectprijzen voor re-integratie van bijstandsgerechtigden niet eenvoudig bepaald kunnen worden. Onder meer de diverse inkoopvormen, financieringsvormen, verschillen tussen kas- en transactiebasis en uitval maken dat er geen eenduidig beeld is. Daarnaast diende soms uitgeweken te worden naar contractinformatie in plaats van gerealiseerde uitgaven. Daarom moesten voor dit onderzoek soms aanvullende veronderstellingen gemaakt worden over resultaatcriteria en de ingezette onderdelenmix (bij modulaire inkoop). Binnen het onderzoek is informatie waarbij veronderstellingen gemaakt dienden te worden minder zwaar (meestal met een factor 0,5) meegenomen in berekeningen van het gemiddelde. Voor een toelichting van de methode en de totstandkoming van de cijfers in deze paragraaf wordt verwezen naar de bijlage.

In de praktijk komen globaal drie inkoopvormen voor, die samenhangen met financieringsvormen:

Trajectinkoop: de gemeente levert cliënten aan het re-integratiebedrijf aan, het re-integratiebedrijf bepaalt de inhoud van het traject, financiering vindt plaats op basis van resultaat (no cure no pay of no cure –less pay).

Modulaire inkoop: de gemeente bepaalt de inhoud van het traject (waarvoor het re-integratiebedrijf soms ook voorstellen kan doen na de diagnosefase). Voor onderdelen heeft het re-integratiebedrijf een prijslijst ingediend (waarop ook geconcurrereerd wordt bij de aanbesteding) op basis waarvan financiering plaatsvindt. Veelal is dat ook no –cure –less pay waarbij het resultaatsonafhankelijke deel in vergelijking met bulkcontracten vaker gerelateerd is aan onderdelen (bijvoorbeeld diagnose vast en bemiddeling / nazorg op basis van resultaat).

Individuele inkoop: De gemeente koopt losse onderdelen afzonderlijk in, en is dus niet gebonden aan één aanbieder binnen een traject voor een cliënt. Het kan overigens wel het geval zijn dat een heel traject ingekocht wordt, maar meestal gaat het om losse inkoop van instrumenten of scholingstrajecten. Er is veelal sprake van outputfinanciering aangezien het re-integratiebedrijf veelal alleen verantwoordelijk is voor succesvolle afronding van het onderdeel.

Het is in de praktijk lastig een scheidslijn tussen trajectinkoop, modulaire inkoop en individuele inkoop te bepalen. Wij hebben modulaire inkoop onder de desbetreffende noemer

(arbeidsbemiddeling, arbeidstoeleiding etc.) geplaatst indien er een kenmerkend hoofdbestanddeel voor veel trajecten ingezet is. Individuele trajecten zijn dus in het algemeen meer divers.

Tabel 4.2 geeft per trajectsoort een overzicht van de financieringswijze, de gemiddelde en standaarddeviatie van de trajectprijs voor het gehele traject. Deze prijs heeft betrekking op het gehele traject, ook wanneer contracten langer dan een jaar duren. Daarnaast zijn per trajectsoort de minimum- en maximumprijs per contract weergegeven. We middelen de gemeenten derhalve niet naar omvang. Overigens zijn de minima en maxima gemiddelden per contract. Bij de financieringswijze is onderscheid gemaakt naar 'no cure less pay (NCLP) en outputfinanciering. Bij NCLP is de prijs van het traject gedeeltelijk afhankelijk van het resultaat van het traject, bij outputfinanciering is dat niet zo.

Een verdergaande trend tot inkoop van afzonderlijke instrumenten in plaats van hele trajecten voor individuele cliënten maakt het lastig om sommige trajecten te classificeren. Gemeenten zijn daarbij geanonimiseerd.

**Tabel 4.2 Trajectprijzen per trajectsoort (bedragen in euro excl. btw)**

Trajectsoort	Financiering	Gem. trajectprijs	Min.	Max.	Standaarddeviatie
Arbeidstoeleiding	NCLP	3.210	1.990	5.050	900
Arbeidsactivering	Output - NCLP	2.660	1.250	5.280	1.300
Sociale activering	Output - NCLP	5.610	3.000	9.960	2.770
Workfirst	Output	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Individuele trajecten	Output	4.120	3.650	4.510	n.t.b.
Werkervaring	Output	4.500	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

Bron: Interviews, ingevulde formulieren en bestandsinformatie gemeenten; n.t.b. = niet te bepalen

De gemiddelde trajectprijs over alle trajectsoorten, gewogen met het aantal trajecten per trajectsoort, bedraagt € 2.900

## Arbeidstoeleiding

Diagnose, bemiddeling en nazorg zijn vaste onderdelen van trajecten die gecategoriseerd zijn onder arbeidstoeleiding. Daarnaast worden vaak gedragsinterventies ingezet. Vakscholing en arbeidsgewenning zijn afhankelijk van het individuele trajectplan. Er wordt tamelijk vaak gebruik gemaakt van resultaatfinanciering (NCLP). Het variabele deel is niet voor alle trajectsoorten bekend, maar van degenen waar het wel bekend is, bedraagt het 50-70% van de trajectprijs. Het resultaatcriterium is altijd (duurzame) uitstroom naar werk. In sommige gevallen wordt alleen duurzame uitstroom beloond (de cliënt moet een half jaar na uitstroom nog steeds aan het werk zijn, niet noodzakelijkerwijs bij dezelfde werkgever). In andere gevallen is duurzaamheid op papier (een contract voor minimaal een half jaar of een jaar) voldoende en wordt bij de financiering niet afgewacht of de duurzaamheid ook in de praktijk gerealiseerd wordt. Eén van de 12 onderzochte gemeenten heeft de resultaatfinanciering van 60% opgeknipt: 30% wordt betaald bij uitstroom en 30% bij duurzame uitstroom. Bij één gemeente worden kwantumkortingen gehanteerd voor grote aantallen (staffel). Deze korting is meegerekend, aangezien we de gerealiseerde trajectprijs proberen te bepalen. De gemiddelde trajectprijs bedraagt € 3.210, de range 1.990 – 5.050, de standaarddeviatie is met € 900 niet al te groot, wat betekent dat de trajectprijzen niet al te zeer verschillen tussen gemeenten.



## Arbeidsactivering

Arbeidsactiveringstrajecten bevatten vrijwel alle mogelijke onderdelen met uitzondering van beroepsgerichte scholing. Er zijn grote verschillen in contractvorm. Soms worden trajectonderdelen modulair ingezet en gefinancierd, dan weer wordt per contract betaald. Er vindt zowel outputfinanciering als resultaatfinanciering plaats, waarbij opvalt dat (op basis van een weliswaar beperkte steekproef) outputfinanciering goedkoper uitpakt dan resultaatfinanciering. In sommige gevallen worden loonkostensubsidies of uitstroompremies ingezet. De gegevens waarover wij beschikken zijn van onvoldoende kwaliteit om een betrouwbaar gemiddeld bedrag aan loonkostensubsidie of uitstroompremie te bepalen. De gemiddelde trajectprijs (exclusief loonkostensubsidie of uitstroompremie) ligt met € 2.450 onder die van de arbeidstoeleidingstrajecten. Dit komt zeer waarschijnlijk omdat er geen scholing binnen de trajecten gegeven wordt. De spreiding en de standaarddeviatie zijn groter dan bij arbeidstoeleiding.

## Sociale activering

Ook binnen sociale activeringstrajecten kunnen vrijwel alle onderscheiden onderdelen ingezet worden. Er is hier vaker dan bij arbeidstoeleidingstrajecten sprake van outputfinanciering. In geval van resultaatfinanciering is het criterium niet altijd uitstroom naar werk maar ook vrijwilligerswerk, maatschappelijke participatie of opname in een re-integratie(bemiddelings)traject. Bij de berekening van de gemiddelde trajectprijs hebben we een experimenteel project (kosten ruim € 11.000 per traject) buiten de berekening gelaten. Een gemiddeld sociaal activeringstraject kost ongeveer € 5.500 en varieert van € 3.000 tot 10.000 per contract. De verschillen zijn dus tamelijk groot bij deze heterogene trajectsoort.

## Workfirst

Workfirsttrajecten worden niet alleen voor de nieuwe instroom ingezet maar ook voor het zittende bestand. Er zijn diverse constructies. Soms krijgen cliënten het minimumloon en zijn ze uit de uitkering en wordt het W-deel of de uitkering ingezet. Soms blijven ze in de uitkering en worden cliënten door het re-integratiebedrijf via arbeidsgewenning geschikt gemaakt voor of bemiddeld naar de arbeidsmarkt. Soms zijn het trajecten ingezet voor handhavende doeleinden (met name voor nieuwe instroom). Er vindt relatief vaak outputfinanciering plaats. Door deze verschillende constructies en ook omdat er vaak kosten per cliënt per maand in rekening gebracht worden en het niet altijd duidelijk is uit administraties om hoeveel cliënten het gaat en hoe lang trajecten duren, kunnen wij op basis van de beschikbare informatie geen afzonderlijke trajectprijsinformatie voor Workfirsttrajecten bepalen.

## Individuele trajecten

Gemiddeld kosten de individueel ingekochte trajecten zo rond de € 4.000. Hierbij zijn alle onderdelen bij die voor één cliënt ingekocht zijn, bij elkaar opgeteld. Door hun opzet verschillen de uitgaven per traject echter zeer sterk, van enkele honderden euro's tot ruim € 24.000. De spreiding tussen gemeenten is gering.

## Werkervaring

Werkervaringstrajecten zijn bedoeld als arbeidsgewenning en ook ter verbetering van de kwalificatie (bijvoorbeeld in de vorm van leer/werktrajecten). De informatie die we hierover hebben is schaars en afkomstig van enkele gemeenten. Wij achten de informatie van slechts twee gemeenten betrouwbaar voor dit onderzoek. De gemiddelde trajectprijs is daardoor met onzekerheid omgeven maar schatten we op € 4.500. Deze kosten dienen voor de selectie van en toeleiding naar werkgevers en voor de begeleiding op de werkplek. Soms wordt er ook nog gewerkt met loonkostensubsidies. Onze gegevens staan niet toe om daarvan een betrouwbare schatting te maken.

## 4.3 De bespaarde uitkeringslast

Van de mensen die de bijstand instromen stroomt een deel weer vanzelf uit, zonder een traject te volgen. Na een jaar is 44% van de bijstandsgerechtigden uitgestroomd. Een traject leidt niet tot verkorting van de uitkeringsduur; integendeel: het verlengt de uitkeringsduur. Dit lijkt in tegenspraak met eerdere studies naar de netto-effectiviteit van re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden. De Graaf-Zijl e.a. (2006b) vonden een positieve bijdrage van re-integratie voor bijstandsgerechtigden in Amsterdam, Hekelaar e.a. (2005) vonden iets soortgelijks voor Rotterdam. Een belangrijk verschil tussen de cijfers in figuur 4.2 en de cijfers uit de voorgaande onderzoeken is dat die betrekking hebben op de uitstroomkans naar werk. Nadere analyse van onze cijfers blijkt dat re-integratie wel een positief effect heeft op de kans dat bijstandsgerechtigden een baan vinden. Daar staat echter een sterker negatief effect van het traject op uitstroom om andere redenen tegenover. Ofwel, mensen die een traject volgen stromen vaker uit naar werk, maar juist minder vaak uit om andere redenen. Per saldo resulteert dan een negatief effect op uitstroom uit de uitkering, waardoor de uitkeringsduur verlengd wordt. Deze verschuiving werd ook al gevonden door Kok e.a. (2006). Zij vonden evenals in dit onderzoek dat trajecten die na een jaar worden ingezet per saldo een negatief effect hebben op de uitstroom uit de uitkering (en dus een verlengend effect hebben op de uitkeringsduur). Voor trajecten die binnen een jaar worden ingezet vonden zij echter wel een klein positief effect van re-integratie op de uitstroom uit de uitkering.<sup>9</sup>

Het goede nieuws is dat de effectiviteit van trajecten is toegenomen (zie Groot, e.a., 2007a). In de periode 2002-2005 leidden trajecten in alle jaren tot een positief effect op de uitstroom uit de uitkering naar werk. Het effect is groter in 2004 en 2005 dan in de jaren daarvoor. In 2002, 2003 is het effect op de overige uitstroom negatief, waardoor per saldo het effect van trajecten negatief uitpakt op de totale uitstroom uit de uitkering. In 2005 was echter ook het effect van trajecten op de overige uitstroom positief en dus het effect van trajecten op de totale uitstroom. Het lijkt er dus op dat de WWB heeft geleid tot een grotere effectiviteit van trajecten. Een andere aanwijzing daarvoor is dat de invoering van de WWB heeft geleid tot een grotere uitstroom uit de bijstand (Groot e.a., 2007b).

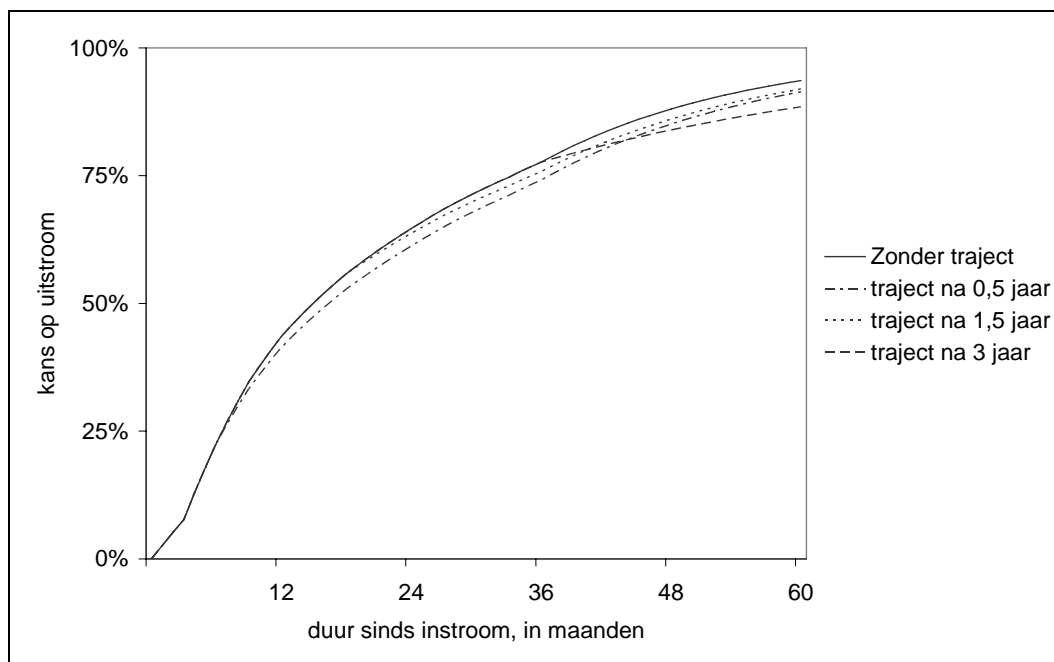
---

<sup>9</sup> Voor dit onderzoek zijn een aantal bewerkingen uitgevoerd in het bestand, waardoor de consistentie van de data is vergroot. Hierdoor verschillen de uitkomsten in dit onderzoek van uitkomsten in eerder onderzoek, zie hoofdstuk 1.

## Effect naar moment van inzet

In figuur 4.2 laten we het effect zien van de inzet van een traject naar moment van inzet. Trajecten die na een half jaar of anderhalf worden ingezet hebben beide hetzelfde negatieve effect. Een traject dat na een drie jaar wordt ingezet heeft het grootste negatieve effect.

**Figuur 4.2** Gesimuleerde cumulatieve uitstroomkans uit de uitkering, met en zonder traject, naar moment van inzet



Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden

## Effect traject naar leeftijd en fase

Voor uitkeringsgerechtigden in alle fases is het negatief effect van een traject op de uitkeringsduur ongeveer even groot. Voor verschillende leeftijden zijn er kleine verschillen in effectiviteit: voor de leeftijdsgroep 35-44 jaar zijn de effecten het minst negatief.

## Bespaarde uitkeringslasten

Met behulp van het verschil in uitstroamlansen tussen degenen met en zonder traject bepalen we de bespaarde (in dit geval toegenomen) uitkeringslast als gevolg van een traject. Een gemiddelde bruto WWB-uitkering kostte in 2005 € 12.461 (jaarverslag ministerie van SZW, 2005), ofwel € 34 per dag. Tabel 4.3 geeft de resultaten van de berekening weer.

**Tabel 4.3 Bespaarde uitkeringslast door inzet re-integratietraject, in euro's**

	Met tijdshorizon van 4 jaar	Met tijdshorizon van tien jaar
<b>Naar moment van inzet</b>		
Met traject na 0,5 jaar	-1.100	-1.600
Met traject na 1,5 jaar	-400	-700
Met traject na 3 jaar	-300	-1.700
<b>Naar leeftijd</b>		
15-24 jaar	-1.200	-1.700
35-44 jaar	-800	-1.000
55-64 jaar	-1.100	-1.600
<b>Naar fase</b>		
Fase 1	-1.400	-1.900
Fase 2	-1.700	-2.400
Fase 3	-1.600	-2.200
Fase 4	-1.200	-1.600

Bron: simulaties SEO Economisch Onderzoek op basis van bij het CBS beschikbare bestanden

## 4.4 Conclusie

De kosten van trajecten bedragen gemiddeld € 2.900 per traject. Trajecten leiden daarnaast tot een langere uitkeringsduur en dus tot hogere uitkeringslasten. De totale bijstandsuitgaven nemen dus toe door inzet van trajecten. Onderstaande tabel geeft het effect van trajecten op de bijstandsuitgaven weer.

**Tabel 4.4 Saldo van kosten en bespaarde uitkeringslasten bijstand, in euro's**

	Met tijdshorizon van 4 jaar	Met tijdshorizon van tien jaar
<b>Naar moment van inzet</b>		
Met traject na 0,5 jaar	-4.000	-4.500
Met traject na 1,5 jaar	-3.300	-3.600
Met traject na 3 jaar	-3.200	-4.500
<b>Naar leeftijd</b>		
15-24 jaar	-4.100	-4.600
35-44 jaar	-3.600	-3.900
55-64 jaar	-4.000	-4.400
<b>Naar fase</b>		
Fase 1	-4.200	-4.800
Fase 2	-4.600	-5.300
Fase 3	-4.400	-5.100
Fase 4	-4.100	-4.500

Bron: SEO Economisch Onderzoek

Bij deze conclusie past de kanttekening dat we niet hebben gekeken naar overige baten van trajecten. Uit eerder onderzoek bleek al dat trajecten niet leiden tot een besparing op de uitkeringslasten, maar wel tot maatschappelijke baten. Er worden als gevolg van re-integratie dus nauwelijks minder uitkeringen verstrekt, maar er wordt wel substantieel meer productie geleverd. Dat is wat welvaart genereert (Kok e.a. 2006). Wat we ook niet hebben meegenomen is het effect op andere doelen van re-integratie: sociale inclusie en maatschappelijke participatie.



## 5 Bijstand in Rotterdam

### 5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de kosteneffectiviteit van re-integratietrajecten binnen de gemeente Rotterdam. Daarbij worden de kosten en baten tegen elkaar afgezet. De baten zijn bepaald als de bespaarde uitkeringslasten die volgen uit de netto-effectiviteit van de ingezette re-integratietrajecten: wat is de extra schadelastbeperking bij het inzetten van een traject ten opzichte van geen traject inzetten? We kijken hier net als in het vorige hoofdstuk naar de uitstroom uit de uitkering, dus niet noodzakelijkerwijs naar werk.

Voor de bij deze berekeningen gehanteerde uitkeringsvoorwaarden en bedragen wordt verwezen naar paragraaf 4.1. Voor de kosten wordt gebruik gemaakt van de bestandsinformatie van de gemeente Rotterdam. Het gaat hierbij om financiële bestanden waarbij deelbetalingen behorend bij eenzelfde traject zijn opgeteld. Aangezien we geïnteresseerd zijn in de prijs van afgeronde trajecten, zijn van trajecten die vanaf januari 2004 starten alleen die trajecten meegenomen waarvan vaststaat dat ze beëindigd zijn (dit kan door uitstroom uit de uitkering, beëindiging van of uitval uit het traject of het vergoeden van het deelproduct nazorg). Van de trajecten voor 2004 zijn alle betalingen meegenomen en wordt aangenomen dat deze trajecten voltooid zijn. Er is geen rekening gehouden met inflatie of indexering, prijzen van verschillende jaren zijn hetzelfde behandeld. In totaal resteren een kleine 15.000 trajecten met bruikbare kosteninformatie.

### 5.2 De kosten van trajecten

De kosten van een gemiddeld afgerond re-integratietraject in de gemeente Rotterdam bedragen € 2.900. De gemiddelde kosten van trajecten in Rotterdam komen dus overeen met het landelijk gemiddelde. Tabel 5.1 geeft de gemiddelde kosten van een re-integratietraject weer, uitgesplitst naar de achtergrondkenmerken leeftijd en fase.

Uit de gegevens blijkt dat er een sterke differentiatie is naar leeftijd. Voor jongeren worden in het algemeen veel duurdere trajecten ingezet dan voor bijstandsgerechtigden van middelbare leeftijd. De trajecten van ouderen zijn nog goedkoper. Uitgesplitst naar fase zijn de verschillen kleiner. Bij fase 1 cliënten zijn trajecten in het algemeen iets duurder en bij fase 4 goedkoper.

In het algemeen is het beeld dat voor kansrijke doelgroepen grotere bedragen aan re-integratie uitgetrokken worden. Een verklaring voor deze verschillen is dat in de gemeente Rotterdam veel gebruik gemaakt wordt van resultaatfinanciering. Voor de wat kansrijkere groepen, waaronder jongeren en fase 1 cliënten, leidt dit ertoe dat relatief vaak het resultaatafhankelijke deel uitgekeerd dient te worden.

**Tabel 5.1 Kosten re-integratietrajecten bijstand Rotterdam, in euro's**

<b>Naar leeftijd</b>	
15-24 jaar	3.900
35-44 jaar	2.600
55-64 jaar	1.700
<b>Naar fase</b>	
Fase 1	3.400
Fase 2	3.200
Fase 3	3.200
Fase 4	2.500

Bron: TNO op basis van door gemeente Rotterdam beschikbare bestanden

### 5.3 De bespaarde uitkeringslast

Tabel 5.2 laat de bespaarde uitkeringslast door de inzet van re-integratietrajecten in de gemeente Rotterdam zien.

**Tabel 5.2 Bespaarde uitkeringslasten door inzet re-integratietraject, in euro's**

	Met tijdshorizon van 4 jaar	Met tijdshorizon van tien jaar
<b>Naar moment van inzet</b>		
Met traject na 0,5 jaar	3.000	5.200
Met traject na 1,5 jaar	800	2.100
Met traject na 3 jaar	300	1.900
<b>Naar leeftijd</b>		
15-24 jaar	2.900	4.300
35-44 jaar	3.100	5.600
55-64 jaar	3.000	6.900
<b>Naar fase</b>		
Fase 1	2.700	3.500
Fase 2	3.000	5.000
Fase 3	3.000	6.400
Fase 4	3.100	5.500

Bron: simulaties TNO op basis van bij door gemeente Rotterdam en het CBS beschikbare bestanden

Het blijkt dat trajecten die na een half jaar ingezet worden hogere baten hebben dan trajecten die na anderhalf jaar of na drie jaar ingezet worden. Dit effect is opgebouwd uit twee elkaar versterkende elementen:

- Trajecten die snel ingezet worden zijn effectiever in de zin dat de kans groter is dat men daardoor uit de uitkering geraakt.
- Er is één respectievelijk twee en een half jaar extra tijd om de investering binnen de vastgestelde horizon terug te verdienen.

Bij een tijdshorizon van tien jaar zijn de bespaarde uitkeringslasten hoger dan bij een tijdshorizon van vier jaar.



De baten van trajecten in Rotterdam zijn dus hoger dan het landelijk gemiddelde. Rotterdam heeft in de afgelopen jaren de nadruk op het realiseren van trajecten verlegd naar de nadruk op het bereiken van resultaat: feitelijke uitstroom of activering. Rotterdam steekt daarom veel energie in het meten van de kosten en de effectiviteit van trajecten. De uitstroom uit de bijstand was in de afgelopen jaren in Rotterdam groter dan in andere grote steden.<sup>10</sup>

## 5.4 Conclusie

In tabel 5.3 is de confrontatie van kosten en bespaarde uitkeringslast voor verschillende groepen weergegeven. Bij de differentiatie naar moment van inzet is gerekend met het gemiddelde bedrag van € 2.900. Het rendement van trajecten die zijn ingezet na een half jaar is bij een tijdshorizon van vier jaar net positief. Bij een tijdshorizon van 10 jaar is het rendement groter. Het rendement van trajecten die later in de duur worden ingezet is negatief. Uitgesplitst naar achtergrondkenmerken ontstaat het beeld dat re-integratie van bijstandsgerechtigden met name geld oplevert voor de kansarmere groepen. Dit komt vooral doordat de kosten voor deze groepen lager liggen, wat met name door de resultaatfinanciering veroorzaakt lijkt te worden. Het resultaatafhankelijke deel hoeft bij kansarme groepen minder vaak uitgekeerd te worden. De bespaarde uitkeringslasten kunnen bij deze kansarme groepen aardig oplopen, zeker met een lange tijdshorizon.

Tabel 5.3 Saldo van kosten en bespaarde uitkeringslasten bijstand Rotterdam, in euro's

	Met tijdshorizon van 4 jaar	Met tijdshorizon van tien jaar
<b>Naar moment van inzet</b>		
Met traject na 0,5 jaar	100	2.300
Met traject na 1,5 jaar	-2.100	-800
Met traject na 3 jaar	-2.600	-1.000
<b>Naar leeftijd</b>		
15-24 jaar	-1.000	400
35-44 jaar	500	3.00
55-64 jaar	1.300	5.200
<b>Naar fase</b>		
Fase 1	-700	100
Fase 2	-200	1.800
Fase 3	-200	3.200
Fase 4	600	3.000

Bron: TNO

<sup>10</sup> Zie brief wethouder D. Schrijer aan het College van Burgemeester en Wethouders, 24 oktober 2006, 'reductie volume WWB'



## 6 Conclusie

Trajecten voor WW'ers en WWB'ers blijken op landelijk niveau niet te leiden tot een verlaging van de uitgaven aan sociale zekerheid: de gemiddelde kosten van de trajecten zijn hoger dan de gemiddelde bespaarde uitkeringslast ten gevolge van de inzet van trajecten. Trajecten ingezet door de gemeente Rotterdam leveren per saldo wel een besparing op van uitgaven aan sociale zekerheid als ze worden ingezet een half jaar na instroom en wanneer wordt gekeken over een tijdshorizon van tien jaar. Bij een tijdshorizon van vier jaar is het rendement net positief. In Rotterdam zijn ook de trajecten voor ouderen en voor fase 4 cliënten positief. Dit komt doordat de er door de geringere uitstroom minder resultaatafhankelijke financiering plaats hoeft te vinden.

De conclusie dat op landelijk niveau de besparing op de uitgaven voor de sociale zekerheid niet opweegt tegen de kosten van trajecten komt overeen met eerder onderzoek naar de kosten en baten van re-integratietrajecten (Kok e.a. 2006). Daaruit bleek dat trajecten niet leiden tot een besparing op de uitkeringslasten, maar wel tot maatschappelijke baten. Dit komt omdat re-integratie niet zo zeer gepaard gaat met een grotere kans om uit de uitkering te stromen, maar wel met een grotere kans om een baan te vinden. Er vindt als gevolg van de inzet van re-integratie een verschuiving plaats van uitstroom naar inactiviteit naar uitstroom naar werk. Er worden als gevolg van re-integratie dus nauwelijks minder uitkeringen verstrekt, maar er wordt wel substantieel meer productie geleverd. Dat is wat welvaart genereert. De maatschappelijke baten zijn daardoor wel positief. De kans van werklozen om aan het werk te komen is daarom voor de maatschappij veel belangrijker dan de kans om uit de uitkering te stromen. Een negatief saldo voor de uitvoerders van de sociale zekerheid betekent dus niet dat re-integratie maatschappelijk gezien geen baten oplevert.

Bij deze conclusie passen twee kanttekeningen. De eerste is dat we alleen hebben becijferd wat het effect is op de uitstroom uit de uitkering. We hebben niet gekeken, zoals hierboven gememoreerd, naar het effect van een traject op het vinden van werk, maar ook niet naar het effect op andere doelen van re-integratie: sociale inclusie en maatschappelijke participatie. Trajecten kunnen uitkeringsgerechtigden bepaalde competenties bijbrengen waardoor ze beter kunnen functioneren in de maatschappij. Dit heeft op zichzelf maatschappelijke waarde. Op de langere termijn zouden ze daardoor bovendien mogelijk terug kunnen keren in het arbeidsproces en uitstromen uit de uitkering.

Een tweede kanttekening is dat we alleen het effect van het volgen van een traject hebben gemeten en niet het effect van de voordracht voor een traject. Van der Heul (2006) laat zien dat het effect van de voordracht voor een re-integratietraject heel bepalend is. Op het moment dat mensen een aankondiging krijgen dat ze met een traject moeten beginnen, stijgt de uitstroomkans met 26%-punt. De kans daalt echter met 25%-punt op het moment dat het traject daadwerkelijk begint. Wanneer we alleen naar het laatste effect kijken dan zou de onmiddellijke conclusie moeten zijn om te staken met alle trajecten. Nemen we het effect van de voordracht voor een traject op de uitstroomkans mee dan is deze conclusie niet evident. Het effect van de voordracht voor een traject is uiteraard nog kosteneffectiever dan een succesvol traject: voor de voordracht voor een traject hoeft het traject immers niet te worden ingezet en worden er geen kosten voor gemaakt.

Dit neemt niet weg dat re-integratietrajecten aanmerkelijk effectiever kunnen worden ingezet. We hebben laten zien dat er grote verschillen zijn in de effectiviteit van trajecten wanneer we onderscheid maken naar moment van inzet, leeftijd van de uitkeringsgerechtigde en fase-indeling. Trajecten voor WW'ers blijken het meest effectief wanneer zij worden ingezet na anderhalf jaar (en niet al na een half jaar of pas na drie jaar), voor mensen die niet te jong en niet te oud zijn, en voor fase 2 cliënten. Trajecten leveren dus het meest op voor diegenen met enige afstand tot de arbeidsmarkt, maar die afstand moet niet te groot zijn. Trajecten voor bijstandsgerechtigden zijn effectiever wanneer ze een half jaar na instroom worden ingezet en niet pas na anderhalf jaar of drie jaar.

Gemeenten kunnen hun budget dus effectiever inzetten. In het kader van dit onderzoek hebben we met een aantal gemeenten gesproken. Zij gaven aan weinig inzicht te hebben in de kosten en al helemaal niet in de kosteneffectiviteit van trajecten. Zij gaven er ook geen prioriteit aan om dit inzicht te krijgen (met uitzondering van de grote steden). De noodzaak daartoe ontbreekt in de meeste gemeenten omdat ze een overschot hebben op het budget voor de re-integratietrajecten. Veel van onze gesprekspartners gaven aan dat het doel van het inzetten van de trajecten niet primair is om de bijstandslasten omlaag te brengen. Belangrijker zijn de sociale doelen van re-integratie: zorgen dat mensen weer meedoen. Sommige gemeenten gaven wel aan dat als de budgetten beperkter zouden ze zijn ze meer moeite zouden doen om de kosteneffectiviteit in beeld te krijgen.

## Referenties

Eijgenraam, C.J.J.M., C.C. Koopmans, P.J.G. Tang en A.C.P. Verster (2000). Evaluatie van infrastructuurprojecten, leidraad voor kosten-batenanalyse. Centraal Planbureau en Nederlands Economisch Instituut. Den Haag: Sdu uitgevers.

Graaf-Zijl, M. de, I. Groot en J.P. Hop (2006a). De weg naar werk. Onderzoek naar de doorstroom tussen WW, bijstand en werk, voor en na de SUWI-operatie. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Graaf-Zijl, M. de, A. Heyma en T. de Hoop (2006b) Van bijstand naar werk in Amsterdam. Effectiviteit van reïntegratietrajecten voor bijstandsgerechtigden in de periode 2001-2004. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Groot, I., D. Hollanders, J.P. Hop en S. Onderstal (2006). Werkt de reïntegratiemarkt? Onderzoek naar marktwerking op de reïntegratiemarkt. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Groot, I., M. de Graaf-Zijl, P. Hop, L. Kok, B. Fermin, D. Ooms, W. Zwinkels (2007a). Het zittend bestand. Amsterdam/Hoofddorp: SEO Economisch Onderzoek/TNO.

Groot, I., D. Guler, L. Kok (2007b). Effect WWB. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Hekelaar, A., W. Zwinkels en A. Braat (2006), De juiste klant op het juiste traject; Een onderzoek naar de netto-effectiviteit van het Rotterdamse reïntegratiebeleid voor het ontwikkelen van klantprofielen, Rotterdam: Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Heul, H. van der (2006). Vaststelling en evaluatie van de effecten van reïntegratiemaatregelen voor WW-cliënten. Kennismemo 2006/11. Amsterdam: UWV.

Heyma, A. (2006). De weg terug; epiloog. Onderzoek naar het netto-effect van de reïntegratiedienstverlening bij (gedeeltelijk) goedgekeurde niet-werkende arbeidsongeschikten in de periode 2002-2004. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Heyma, A., B. Cuelenaere, F. Reijenga en M. de Graaf (2005). De weg terug: van arbeidsongeschiktheid naar werk. Gevolgen van de herbeoordelingen in de periode 2001-2004 voor de arbeidsmarkt en inkomenspositie van (gedeeltelijk) goedgekeurde WAO-gerechtigden. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Heyma, A. (2005). Reïntegratie instrumenten voor WW-gerechtigden: behoefte, inzet en effecten. in E. de Vos en J. van Genabeek (redactie). Verraderlijk effectief; Prestatiemeting van reïntegratie en activering deel 2. Hoofddorp: TNO-Arbeid.

Kok, L., D. Hollanders en J.P. Hop (2006). Kosten en baten van reïntegratie. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Lanjouw, D., O. Baydar, M. Goedhuis en F. van der Linden (2006). Vanuit de uitkering naar werk. Eerste vervolgmeting voor de 25%-doelstelling. Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.



## Bijlage A Gebruikte databestanden

De basis voor dit onderzoek ligt in het cliëntstromenbestand dat SEO Economisch Onderzoek in opdracht van de Raad voor Werk en Inkomen heeft vervaardigd. Het cliëntstromenbestand omvat een koppeling van bij het CBS aanwezige bestanden over WW, bijstand, arbeidsongeschiktheid, CWI-inschrijvingen, werk en gesubsidieerde arbeid (ID/WIW/WSW). Dit cliëntstromenbestand hebben we gekoppeld aan bestanden met trajectinformatie (MOSA en SRG voor bijstandsgerechtigden, SIR voor WW'ers en arbeidsgehandicapten) en aan de gemeentelijke basisadministratie (GBA). In deze bijlage beschrijven we de gehanteerde wijze van koppeling, de variabelen die zijn gebruikt en de keuzes die zijn gemaakt bij het aanmaken van analysegrootheden.

### Bijlage A.1 Cliëntstromenbestand

Voor onze analyse naar de cliëntstromen in de SUWI-keten, hebben we gebruik gemaakt van de volgende bestanden:

Bestand	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
WW-administratie UWV	1	1	1	1	12	12	12
Bijstandadministratie gemeenten	1	1	1	1	1	1	12
Inschrijvingen bij CWI							1
AO-administratie UWV	12	12	12	12	12	12	12
Banenbestanden CBS	1	1	1	1	1	1	
Verzekerde Personen en Dienstverbanden UWV (VPD)							4
ID-banen			1	2	2	1	
WIW-banen			1	2	1	1	
SRG (loonkostensubsidies)							2
WSW-banen		2	2	1	1	1	1

Het betreft hier gegevensbestanden van het CBS, waarvan een deel bestanden betreft die door externe partijen (UWV, CWI, gemeenten) aan het CBS zijn aangeleverd. De koppeling van de bestanden en de analyses zijn door SEO Economisch Onderzoek uitgevoerd via de remote access faciliteit van het Centrum voor Beleidsstatistiek van het CBS.

Koppeling van deze gegevens vindt plaats op basis van een persoonlijk identificatienummer, dat door het CBS op basis van het sofinummer aan elk van de bestanden is toegevoegd. Alleen gevallen waarvoor een geldig identificatienummer aanwezig is, zijn geselecteerd voor de analyse. Eerst zijn per bestand alle afzonderlijke jaar- en maandbestanden aan elkaar gekoppeld. Vervolgens zijn al deze bestanden aan elkaar gekoppeld. Op basis daarvan hebben we voor ieder individu op ieder moment tussen 1-1-1999 en 31-12-2005 bepaald in welke toestand deze zich bevond. Daarbij onderscheiden we WW, bijstand, WAO, Wajong, WAZ, werk, zelfstandig ondernemer, gesubsidieerd werk, nug en non-participatie. Iemand is nug gedurende de periode dat deze alleen in het CWI-bestand voorkomt en niet in een uitkeringsbestand. Iemand is non-participant gedurende de periode dat deze in geen enkel bestand voorkomt. Mensen met alleen

een uitkering via de Sociale Verzekeringsbank (ANW'ers) observeren we niet in dit onderzoek. Als zij zijn ingeschreven bij het CWI beschouwen we ze als nuggers, als ze niet zijn ingeschreven bij het CWI zijn ze non-participant. Toestanden die minder dan 31 dagen duren zijn buiten beschouwing gelaten in het onderzoek. Deze beschouwen we als niet-substantiële verblijven in de SUWI-keten en laten we om die reden buiten beschouwing.

## WW-administratie

De WW-administratie van het UWV is bij het CBS beschikbaar als WW-jaarbestanden voor 1999 t/m 2002 en als maandbestanden voor 2003, 2004 en 2005. In deze bestanden staan alle WW-rechten per persoon, die gelijktijdig kunnen gelden. We hebben de begindatum van een WW-recht bepaald aan de hand van de datum waarop volgens de UWV-administratie het recht op een WW-uitkering is begonnen (begrecht). In het geval deze begindatum mist, gebruiken we de begindatum registratie, die door het CBS is aangemaakt (begregi).<sup>11</sup> De einddatum van het WW-recht wordt bepaald volgens de einddatum van het recht op een WW-uitkering volgens de UWV-administratie (einitk). Wanneer deze begindatum mist, gebruiken we de einddatum registratie, die door het CBS is aangemaakt (einregi). Na het koppelen van de maandbestanden aan elkaar, voeren we nog een correctie op de einddatum uit (zie hieronder).

Een recht wordt geïdentificeerd aan de hand van de sleutelvariabelen rin, uvi, geval, herlev en begindatum. Wanneer er in een bestand meerdere waarnemingen waren met dezelfde sleutel, is het record met de minimum (niet-missing) einddatum bewaard en de andere verwijderd. Dubbele observaties zijn verwijderd, evenals observaties met een onbekende of ongeldige startdatum. We koppelen de jaar- en maandbestanden aan elkaar op basis van de sleutelvariabelen, waarbij we de einddatum registreren als in een volgend bestand een einddatum wordt gevonden voor een record dat tot op dat moment geen einddatum had. Op het moment dat we een waarneming niet in het volgende maandbestand aantreffen, terwijl er geen einddatum was geregistreerd, hebben we een correctie op de einddatum doorgevoerd en een einddatum aangemaakt (eerste dag van de maand waarin we het record niet meer aantreffen).<sup>12</sup> Vervolgens identificeren we een WW-periode als de periode waarin een of meerdere WW-rechten tegelijkertijd lopen, met een onderbreking van maximaal 31 dagen.

---

<sup>11</sup> Bij het bepalen van de jaarlijkse instroom in de WW, gebruikt het CBS een datum gebaseerd op het moment waarop een record voor het eerst in de administratie is opgenomen. Deze keuze voor het gebruik van de UWV-datum hebben wij gemaakt in overleg met het CBS en het UWV, met als achtergrond dat wij als doel hebben individuen door de tijd te volgen en niet, zoals het CBS, standcijfers en totale in- en uitstroomcijfers te berekenen. Als gevolg van administratieve vertraging – en in sommige gevallen vroegtijdige aanmelding – loopt de door het CBS gebruikte datum niet geheel gelijk met het begin van het recht op uitkering. Verschillen tussen de instroomcijfers van het CBS en de instroomcijfers die op basis van ons databestand resulteren worden hierdoor veroorzaakt. Bovendien kijken wij naar de instroom op persoonsniveau, waar de instroom volgens CBS-statistieken het aantal WW-rechten beschouwt. Een uitkering van een persoon kan uit meerdere rechten bestaan, die tegelijkertijd lopen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een persoon gedurende de referentieperiode twee verschillende dienstverbanden heeft gehad. In elk dienstverband heeft hij een afzonderlijk recht op WW opgebouwd.

<sup>12</sup> Deze werkwijze hebben we alleen toegepast bij de maandbestanden, dus voor de periode 2003 t/m 2005.



Gebruikte variabelen uit de WW-administratie zijn:

- Soortnummer (srtnum alleen “R” meegenomen)
- Rinnummer (rin)
- Begindatum recht op WW-uitkering (begrecht)
- Door CBS geïmputeerde begindatum registratie (begregi)
- Einddatum recht op WW-uitkering (einrecht)
- Door CBS geïmputeerde einddatum registratie (einregi)
- Reden uitstroom (i.v.m. uitstroom als zelfstandig ondernemer)

## Bijstandadministratie

Bij het CBS zijn voor de jaren 1999 t/m 2004 integrale jaarbestanden aanwezig met daarin gegevens over ABW, IOAW en IOAZ-uitkeringen. Voor het jaar 2005 zijn 12 maandbestanden beschikbaar (BUS\_Trans). Alle gemeenten in Nederland leveren rechtstreeks maandbestanden aan het CBS. Het CBS koppelt deze aan elkaar tot integrale maand- en jaarbestanden. Ieder bestand bevat informatie over alle huishoudens die op enig moment gedurende de verslagperiode een ABW-, IOAW- of IOAZ-uitkering hebben ontvangen. We maken gebruik van de bijstandsclassificatie van het CBS. Dit betekent dat vanuit de gemeentebestanden de groepen met alleen ‘bijzondere bijstand’, ‘bijstand aan ouderen > 65 jaar’, ‘bijstand aan elders verzorgenden’ en ‘bijstand aan Bbz’ers’ niet worden meegenomen.

In tegenstelling tot het CBS splitsen we de gegevens op huishoudniveau naar gegevens op persoonsniveau. Dit betekent dat we informatie over hoofduitkeringsgerechtigde en partner destilleren uit de huishoudgegevens. De begindatum van een bijstandperiode van hoofduitkeringsgerechtigden is bepaald door gebruik te maken van de door het CBS geïmputeerde begindatum van de uitkering (begdat). Als deze mist, dan maken we gebruik van de datum invoering administratie (invadm). Voor de einddatum maken we gebruik van de door het CBS geïmputeerde einddatum (eindat). Als deze mist, dan gebruiken we de datum administratieve afsluiting die door de gemeenten zelf is aangeleverd (k12). Voor het bestand van 2005 zijn geen door het CBS geïmputeerde begin- en einddata aanwezig. Voor 2005 werken we daarom met de door de gemeenten aangeleverde begin- en einddatum van de uitkering (kenm17 en kenm18). Daarom hebben we voor het jaar 2005 op het moment dat we een waarneming niet in het volgende maandbestand aantreffen, terwijl er geen einddatum was geregistreerd, zelf een einddatum aangemaakt.<sup>13</sup> Doordat het CBS al een correctie voor administratieve vertraging uitvoert, komt dit er op neer dat we een einddatum aanmaken op het moment dat iemand de volgende drie maanden niet in de bijstandsregistratie wordt waargenomen.<sup>14</sup> Deze einddatum wordt gezet op de eerste dag van de maand waarin we het record niet meer aantreffen.

---

<sup>13</sup> Deze bewerking hebben we toegepast bij het samenvoegen van de 12 maandenbestanden van 2005 tot een jaarbestand. Het is belangrijk dat deze bewerking niet plaatsvond tijdens het koppelen aan gegevens uit 2004, vanwege de vertraagde levering van veel gemeenten in de eerste maanden van 2005. We zouden in dat geval onterecht een einddatum aanmaken voor de bijstandsgerechtigden uit de gemeenten die vertraagd informatie aanleverden. Niet aanwezig zijn in de eerste maanden van 2005 betekent immers niet dat de uitkering niet doorloopt, want het record kan later in 2005 zijn geleverd, wel met de oorspronkelijke begindatum. Dit heeft wel als consequenties dat we mensen (uit de gemeenten die te laat waren met aanleveren) die begin 2005 instroomden en al snel daarna weer uitstroomden niet waarnemen.

<sup>14</sup> Het documentatierapport van BUS-Trans meldt: “Conform de werkwijze van 2004 en de jaren daarvoor, is ervoor gekozen om uitkeringen die niet in de verslagmaand zelf als betaalde uitkering zijn opgegeven maar die blijken een opgave uit één van de drie maanden volgend op de verslagmaand wél als betaalde uitkering voorkomen en die vóór of in de verslagmaand zijn aangevangen, aan de bestanden van de verslagmaand toe te voegen als betaalde uitkering.”

Een hoofduitkeringsgerechtigdeperiode wordt geïdentificeerd aan de hand van de combinatie van rin, gemeent, regnr, srtc en begindatum (in 2005 ontbreekt regnr). Wanneer er in een bestand meerdere waarnemingen waren met dezelfde sleutel, hebben we het record met de minimum (niet-missing) einddatum bewaard en de andere genegeerd. Dubbele observaties zijn verwijderd, evenals observaties met een onbekende of ongeldige startdatum. We koppelen de jaar- en maandbestanden aan elkaar op basis van de genoemde sleutelvariabelen, waarbij we de einddatum registreren als in een volgend bestand een einddatum wordt gevonden voor een record dat tot op dat moment geen einddatum had. Vervolgens identificeren we een hoofduitkeringsgerechtigdeperiode als de periode met bijstandsuitkering met een onderbreking van maximaal 31 dagen.

Voor de partner gebruiken we een andere methode om begin- en einddatum te bepalen. Voor partners aanwezig in januari 1999 gebruiken we de begindatum van de hoofduitkeringsgerechtigde. Voor alle anderen is de begindatum de maand waarin we de betreffende partner voor het eerst waarnemen (op basis van de variabelen rinp1 t/m rinp12). De einddatum is in alle gevallen de laatste maand waarin we de partner waarnemen. We identificeren een partnerperiode als de periode met bijstandsuitkering als partner met een onderbreking van maximaal 31 dagen. Er is een groot aantal partners dat in december 2004 wordt waargenomen en niet in januari 2005. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door vertraagde aanlevering van BUS-informatie door gemeenten begin 2005 (zie CBS-documentatie BUS 2005). Daarom beschouwen we voor de partners die in december 2004 in het bestand zaten en later in 2005 weer opduiken, de periode als ononderbroken. Om onduidelijke redenen zijn er echter veel partners die ondanks deze correctie eind 2004 voor het laatst worden waargenomen.

De bestanden voor partners en hoofduitkeringsgerechtigden worden aan elkaar gekoppeld tot één groot bijstandsbestand, met bijstandsperiodes op individuniveau. Een bijstandperiode kan daarin bestaan uit meerdere opeenvolgende bijstandperiodes (als partner of hoofduitkeringsgerechtigde), waar minder dan 31 dagen tussen zit. Nuluitkeringen zijn niet uitgesloten.

Gebruikte variabelen uit de Bijstandadministratie zijn:

- Soortnummer (srtnum alleen “R” meegenomen)
- Rinnummer (rin)
- Soortnummer partner (srtnump alleen “R” meegenomen)
- Rinnummer (rinp)
- Geïmputeerde begindatum bijstandsuitkering (begdat) voor ABW 1999 t/m 2004
- Datum invoering administratie (invadm) voor ABW 1999 t/m 2004
- Geïmputeerde einddatum bijstandsuitkering (eindat) voor ABW 1999 t/m 2004
- Datum administratieve afsluiting (k12) voor ABW 1999 t/m 2004
- Begindatum uitkering (kenm17) voor BUS 2005
- Einddatum uitkering (kenm18) voor BUS 2005
- Soort uitkering (srtc)
- Reden uitstroom (i.v.m. uitstroom als zelfstandig ondernemer)

## AO-administratie

De WAO-administratie van het UWV is bij het CBS beschikbaar als de zogenaamde AO-maandbestanden, met daarin alle uitkeringen die per maand lopend zijn, gestart zijn of gestopt zijn. In dit onderzoek hebben we WAO-periodes geïdentificeerd aan de hand van de door het CBS aangemaakte variabele *recsrt*, die aangeeft of een record in een maand nieuw, lopend of beëindigd is. We zijn begonnen met het bestand van januari 1999. Alle records die in die maand gecodeerd waren als lopend of beëindigd kregen als begindatum de datum aanvang recht op uitkering (*period*). Alle records die nieuw waren volgens *recsrt* kregen als begindatum de verslagperiode (*verslp*). Alle records die gecodeerd waren als beëindigd kregen als einddatum eveneens de verslagperiode (*verslp*). Dit bestand hebben we vervolgens op basis van de sleutelvariabelen *rin*, *sector*, *period*, *wetca* en *recsrt* gekoppeld met achtereenvolgens alle volgende maandbestanden. Daarbij kregen telkens alle records die in de nieuwe maand gecodeerd waren als *recsrt* beëindigd een einddatum toegekend gelijk aan de verslagperiode (*verslp*). Alle records die gecodeerd waren als nieuw kregen als begindatum de verslagperiode (*verslp*), evenals alle records die gecodeerd waren als lopend, maar die we niet terugvonden in het vorige bestand. Van alle records die gecodeerd waren als lopend in het vorige bestand, maar die we niet in het volgende maandbestand aantreffen, hielden we bij in welke maand we dit record voor het eerst niet meer hadden aangetroffen. Records die aan het eind van de rit nog steeds niet waren teruggekeerd, terwijl ze de laatste keer dat we ze aantreffen gecodeerd waren als lopend, kregen als einddatum toegekend de maand waarin we ze voor het eerst niet meer hadden aangetroffen. Dit betrof 206.802 records. Vervolgens identificeren we een AO-periode als de periode met een WAO-uitkering met een onderbreking van maximaal 31 dagen. Nuluitkeringen zijn niet uitgesloten. We maken onderscheid tussen WAO, Wajong en WAZ. Uit alle bronbestanden zijn dubbele observaties verwijderd, evenals observaties met een onbekende of ongeldige startdatum.

Gebruikte variabelen uit de AO-administratie zijn:

- Soortnummer (*srtnum* alleen “R” meegenomen)
- Rinnummer (*rin*)
- Recordsoort (*recsrt*)
- Datum aanvang recht op uitkering (*period*)
- Verslagperiode (*verslp*)
- Mate van arbeidsongeschiktheid (*mateao* bij eerste observatie)
- Wetcode uit uitkeringenbestand (*wetca*)
- Sectorcode gebaseerd op OSV (*sector*)
- Diagnosecode (*cas cob*)
- Reden uitstroom (i.v.m. uitstroom als zelfstandig ondernemer)

## Banenbestanden en VPD

Periodes van werk zijn gebaseerd op administratieve bestanden van CBS en UWV. Van het CBS gebruikten we de SSB-banenbestanden. De banenbestanden zijn afkomstig uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB). In het SSB zijn gegevens over personen uit registraties en enquêtes op microniveau door het CBS gekoppeld, geïntegreerd en consistent gemaakt. De banenbestanden bevatten gegevens over alle werknemers. De gegevens zijn vooral afkomstig uit de Verzekerdensadministratie werknemers (VZA), aangevuld met informatie uit de voorheffing loonbelasting (Fibase) en de enquête werkgelegenheid en lonen (EWL). De banenbestanden zijn jaarbestanden, beschikbaar van 1999 tot en met 2004. Voor het jaar 2005 waren we daarom

aangewezen op de administratieve bestanden van UWV, de Verzekerde Personen en Dienstverbanden (VPD). Dit betreft vier kwartaalbestanden, die binnen drie maanden na afloop van het kwartaal door het UWV aan het CBS worden geleverd. Deze VPD-bestanden zijn volgens het CBS een snelle eerste indicator voor baangegevens van werknemers. Het bevat gegevens van personen die binnen de verslagperiode voor minimaal één van de wetten WW, ZW en WAO verplicht verzekerd zijn geweest door middel van het hebben van een dienstverband. Daar de VPD-bestanden, in tegenstelling tot de banenbestanden, niet zijn gecontroleerd door koppeling aan Fibase en EWL, wordt de kwaliteit van de gegevens (vooral de einddatum) door het CBS als minder betrouwbaar ingeschat. Om deze reden hebben we ervoor gekozen zoveel mogelijk te werken met de banenbestanden van het CBS, aangevuld met de VPD-bestanden van voor 2005.<sup>15</sup>

In de SSB-banenbestanden wordt de begindatum van een dienstverband bepaald aan de hand van de variabele “aanvangsdatum baan” en de einddatum aan de hand van “beëindigingsdatum baan”. Bij de VPD-bestanden wordt de begindatum vastgesteld door middel van “datum aanvang dienstverband” en de einddatum aan de hand van “datum einde dienstverband”. Uit de VPD-bestanden hebben we foutieve records verwijderd waarvan de einddatum voor begindatum ligt. Dit betreft namelijk records die een correctie aangeven op een vorige aanmelding. Dit betekent dat we zowel de betreffende waarneming hebben genegeerd, als de vorige waarneming met dezelfde startdatum waarop het record met begindatum>einddatum een correctie was.

We zijn begonnen met SSB-banenbestand 1999 en hebben daaraan vervolgens alle volgende SSB-banenbestanden gekoppeld met sleutel rin, begindatum en sbi5. Ook hebben we de VPD-bestanden voor het jaar 2005 onderling aan elkaar gekoppeld met sleutel rin, begindatum en sector. Vervolgens zijn de SSB-banen gekoppeld aan VPD-2005 met sleutel rin en begindatum. Dubbele observaties zijn verwijderd, evenals observaties met een onbekende of ongeldige startdatum.

De gebruikte variabelen uit de banenbestanden zijn:

- Soortnummer (srtnum alleen “R” meegenomen)
- Rinnummer (rin)
- Aanvangsdatum baan (begdat)
- Beëindigingsdatum baan (eindat)
- Economische activiteit (sbi5)
- Opsplitsing van het bedrijfsidentificatienummer (srtbed)
- Soort dienstverband (dnstv)

De gebruikte variabelen uit de VPD-bestanden zijn:

- Soortnummer (srtnum alleen “R” meegenomen)
- Rinnummer (rin)
- Datum aanvang dienstverband (begdv)
- Datum einde dienstverband (einddv)
- Sector waarin werkzaam (sector)
- Deeltijdfactor dienstverband (deeltijd)

---

<sup>15</sup> Achteraf hoorden we van het CBS dat de VPD-bestanden van 2005 in de laatste twee kwartalen waarschijnlijk niet helemaal volledig zijn, waardoor een onderschatting van de uitstroom naar werk kan ontstaan.

## ID-, WIW- en WSW-bestanden

De ID, WIW en WSW databestanden hebben alle betrekking op gesubsidieerde arbeid. Ze worden gebruikt om reguliere banen te scheiden van gesubsidieerde banen. In de banen- en VPD-bestanden wordt hiertussen geen onderscheid gemaakt. In alle gevallen is de werknemer namelijk verzekerd voor WW, ZW en WAO. We gebruiken de begin- en einddatum van gesubsidieerde banen om werkperiodes te splitsen. Wanneer we in het rapport spreken over werk, dan hebben we het over reguliere arbeid, exclusief gesubsidieerde banen.

De gebruikte variabelen uit de ID-, WIW en WSW-bestanden zijn:

- Begindatum dienstverband
- Einddatum dienstverband
- Type dienstverband (ID, WIW of WSW)

## Inschrijvingen bij CWI

Bij het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) kunnen werkzoekende zich inschrijven om in aanmerking te komen voor arbeidsbemiddeling. Voor een groot deel van de bijstandsgerechtigden en WW'ers is inschrijving bij het CWI verplicht.<sup>16</sup> Daarnaast kunnen ook personen zonder een van deze uitkeringen zich inschrijven. Het CWI heeft een bestand vervaardigd met daarin alle personen die op enig moment in de periode van 1 januari 2001 tot en met 31 december 2005 als niet-werkend werkzoekende ingeschreven stonden bij het CWI. Een persoon wordt als niet-werkende werkzoekende beschouwd indien deze aangeeft geen werk te hebben en voor minstens 12 uur per week bemiddeld wil worden.

Wij gebruiken een selectie van het CWI-bestand. Mensen die korter dan 31 dagen bij het CWI zijn ingeschreven laten we buiten beschouwing. We beschouwen alleen inschrijvingen van niet werkende werkzoekenden. Hierdoor zijn de door ons gepresenteerde aantallen lager dan het aantal inschrijvingen dat het CWI zelf meet.

Het CWI-bestand bevat twee persoonskenmerken die van grote waarde zijn voor de analyses, namelijk opleidingsniveau en fasering (afstand tot de arbeidsmarkt) bij inschrijving. Personen kunnen na verloop van tijd door het CWI in een andere fase worden geplaatst. In dit onderzoek maken we uitsluitend gebruik van de fasering bij inschrijving. Het probleem van herfasering is namelijk dat die niet goed geregistreerd wordt. Niet alle tussentijdse herfaseringen zijn bekend. De laatst vastgestelde fase is bekend, maar het is niet duidelijk sinds wanneer die geldt en of er daarvoor nog andere herfaseringen hebben plaatsgevonden. Wat betreft het opleidingsniveau hebben we een probleem met de nieuwe instroom uit 2005. Dit kenmerk was alleen beschikbaar in het CWI-bestand 2001-2004, niet in bestand 2001-2005. Voor personen die in 2005 instroomden, hebben we daarom verondersteld dat hun opleidingsniveau niet is veranderd sinds de vorige observatie. Voor personen van wie we geen voorgaande observatie hadden, is het opleidingsniveau onbekend.

---

<sup>16</sup> Voor ons onderzoek is inschrijving bij het CWI overigens geen vereiste. Mensen die bijvoorbeeld wel een bijstand- of een WW-uitkering hebben maar niet staan ingeschreven bij het CWI, behoren ook tot de SUWI-keten.

Gebruikte variabelen uit het CWI-bestand zijn:

- Begindatum inschrijving CWI
- Einddatum inschrijving CWI
- Fase (afstand tot de arbeidsmarkt) bij inschrijving
- Hoogst behaalde opleiding

## Samenvoeging tot cliëntstromenbestand

Alle genoemde databestanden zijn eerst onderling aan elkaar gekoppeld op de wijze zoals hierboven staat beschreven. Vervolgens zijn de resulterende bestanden samengevoegd tot één groot bestand, waarin per individu alle achtereenvolgende toestanden zijn opgenomen. We verwijderen alle records waarvan de einddatum ligt voor de begindatum, de begindatum onbekend is, de einddatum voor 31 december 1998 ligt, de begindatum na 1 januari 2006 ligt, de begin- of einddatum een ongeldige waarde heeft of de einddatum binnen 31 dagen na de begindatum ligt. Tevens hebben we in dit stadium nog een correctie uitgevoerd op bijstandsrecords met einddatum 31 december 2004 (zie hierboven): op het moment dat er daarna weer een bijstandsrecord wordt geobserveerd zonder dat we tussentijds een waarneming in een andere bestand aantreffen, voegen we de twee periodes samen tot één bijstandsperiode.

Vervolgens hebben we de informatie van uitstroomcodes uit WW, bijstand en WAO gebruikt om periodes van zelfstandig ondernemerschap in te voegen. We veronderstellen daarbij dat iemand zelfstandig ondernemer blijft tot het moment dat we hem in een volgend (uitkerings-, banen- of CWI) bestand aantreffen.

Ook maken we in dit stadium onderscheid tussen gesubsidieerde arbeid en reguliere arbeid. Observaties uit de SSB-banen en VPD-bestanden hebben overlap met de ID/WIW en WSW bestanden, doordat ook voor deze banen premies worden afgedragen. Daarom verwijderen we (onderdelen van) banenperiodes die samenvallen met ID/WIW- en WSW-periodes. Tevens vervangen we de einddatum van gesubsidieerde arbeid op het moment dat uit het banenbestand een eerdere einddatum blijkt dan uit het gesubsidieerde arbeidbestand.

Een volgende stap die we hebben gezet is het aanmaken van zogenaamde NUG-periodes. NUG staat voor niet-uitkeringsgerechtigde. NUG-periodes zijn geïdentificeerd door de periodes dat een persoon wel stond ingeschreven bij het CWI, maar tegelijkertijd niet voorkomt in een van de andere bestanden (uitkering of werk). NUG-periodes korter dan 31 dagen worden daarbij genegeerd, evenals NUG-periodes die direct voorafgaan aan een WW- of WAO-uitkering, daar dit officieel niet mogelijk is.

Nadat de NUG-periodes zijn ingevoegd resulteren periodes waarin personen in geen enkel bestand voorkwamen. Deze periodes hebben we – mits ze tenminste 100 dagen voortduren – apart aangemaakt, met het idee dat we daarmee periodes buiten de arbeidsmarkt kunnen identificeren. Personen zullen in dat geval vaak student, huisvrouw, gepensioneerd of in het buitenland zijn. We kunnen echter niet uitsluiten dat mensen in dergelijke periodes zelfstandig ondernemer zijn. Zoals hierboven beschreven moesten we voor de aanmaak van periodes van zelfstandig ondernemerschap vertrouwen op uitstroomcodes.

De laatste bewerking die we op het cliëntstromenbestand hebben toegepast is het samenvoegen van twee achtereenvolgende periodes in dezelfde toestand, waar minder dan 100 dagen tussen zit en waartussen geen andere arbeidsmarkttoestand wordt waargenomen. Dit hebben we gedaan voor alle arbeidsmarkttoestanden exclusief werk. Zo blijven afzonderlijke banen zichtbaar in het bestand.

## Bijlage A.2 Trajectinformatie

Trajectinformatie is afkomstig uit het UWV-bestand SIR voor WW'ers en WAO'ers. Uit dit bestand hebben we informatie gebruikt over begin- en einddatum van alle trajecten die gekoppeld konden worden aan de personen in ons cliëntstromenbestand, exclusief de trajecten waarvan plaatsing niet het doel was. Trajectinformatie voor bijstandsgerechtigden is afkomstig uit de OSA en SRG-bestanden. Allereerst hebben we de MOSA-bestanden voor 2002 t/m 2004 aan elkaar gekoppeld door gebruik te maken van het rnummer en begindatum instrument. Daarbij is informatie over begindatum, einddatum, gemeente en type instrument opgenomen in het bestand. Wat betreft de begindatum hebben we "begindatum instrument" als leidend genomen. Was deze niet aanwezig, dan gebruikten we "datum goedkeuring re-integratieplan". Als de begindatum 0 was, hebben we de waarneming verwijderd. Ook verwijderden we waarnemingen zonder instrument of met een ongeldige score op de variabele instrument. Instrumenten gesubsidieerde arbeid, premies, kinderopvang, onkostenvergoedingen en werkplekaanpassing zijn verwijderd uit deze bestanden, evenals records waarvan de begindatum op of na de einddatum lag. Alleen waarnemingen uit gemeenten die in alle jaren 2002 t/m 2004 hebben meegedaan aan de MOSA zijn opgenomen in het trajectenbestand. Het resulterende bestand koppelden we aan de SRG-bestanden, ook alleen voor deze gemeenten. Daarbij hebben we MOSA-records die vallen ná een SRG-record verwijderd. Deze trajectinformatie hebben we gekoppeld aan het cliëntstromenbestand.





## Bijlage B Analysemethode

### Duurmodel

Als methode voor het meten van het effect van re-integratie-instrumenten wordt een zogenaamd *duurmodel* gebruikt. Het duurmodel beschouwt de tijdsduur tot aan werkhervatting. De tijd die mensen nodig hebben om weer aan het werk te gaan (de werkloosheidsduur) hangt af van individuele kansen op de arbeidsmarkt (wie re-integreert er, welke kwalificaties heeft de werkloze, hoe gemotiveerd is men om naar werk te zoeken), van economische (conjuncturele) omstandigheden (wanneer re-integreert men) en van de re-integratie-instrumenten die worden ingezet. Het duurmodel vergelijkt werkloosheidsduren tussen personen en stelt daarbij vast welke persoonskenmerken en omstandigheden ertoe bijdragen dat iemand er langer of korter over doet om het werk te hervatten. Natuurlijk hangt dat mede van het toeval af. Door daar in de analyse expliciet rekening mee te houden, is er sprake van een *kansmodel*.

Wanneer re-integratie-instrumenten worden ingezet, betekent dat niets anders dan een verandering in de omstandigheden waaronder men re-integreert. Door de tijd die nodig is om het werk te hervatten te vergelijken tussen mensen met en zonder re-integratietraject, kan worden vastgesteld in welke mate die verandering in omstandigheden (de inzet van re-integratie-instrumenten) bijdraagt aan het verkorten van de werkloosheidsduur. Daarmee kan dus het effect van die instrumenten worden vastgesteld, uitgedrukt in een verkorting van de werkloosheidsduur of een verhoging van de kans op werkhervatting. In het model worden de veranderde omstandigheden als tijdsvariërende variabelen meegenomen, aangezien de timing van de inzet van een re-integratietraject het moment bepaalt waarop re-integratie-instrumenten effectief worden. Het model houdt onder meer rekening met de begindatum van het re-integratietraject.

Nu zijn er twee belangrijke problemen bij deze modellering. Ten eerste worden re-integratie-instrumenten selectief ingezet en ten tweede is niet zonder meer een controlegroep beschikbaar voor de vergelijking van werkloosheidsduren, omdat alle WW'ers binnen de Sluitende Aanpak in beginsel (na verloop van tijd) in aanmerking komen voor re-integratie. Selectiviteit betekent dat instrumenten alleen bij bepaalde cliënten en op een bepaald moment worden ingezet. Dat heeft gevolgen voor de berekende uitkomsten. Stel dat de groep mensen waarbij een re-integratietraject wordt ingezet ouder is dan de groep waarbij geen re-integratietraject wordt ingezet. De kans op werkhervatting van de groep ouderen (mét re-integratietraject) ligt, voorafgaand aan het re-integratietraject, over het algemeen lager dan de kans op werkhervatting van de groep jongeren (zonder re-integratietraject). De kans op werkhervatting van de groep ouderen kan door de inzet van het traject effectief omhoog gaan, maar nog steeds lager liggen dan die kans bij de groep jongeren. Een directe vergelijking van de twee groepen levert dan een negatief effect op van de ingezette re-integratie-instrumenten. Echter, een vergelijking van twee personen van dezelfde leeftijd met en zonder re-integratietraject levert een positief effect op. Door in het model rekening te houden met de selectieve inzet van re-integratie-instrumenten kan toch een zuiver effect worden berekend.

In het model worden zoveel mogelijk waargenomen individuele persoonskenmerken in de kans op werkhervatting meegenomen, op basis waarvan mogelijk selectie plaatsvindt. Het vinden van een goede controlegroep is een probleem wanneer iedereen hetzelfde re-integratietraject zou ontvangen. In dat geval kan er geen onderscheid worden gemaakt tussen personen met en zonder traject, zodat er ook geen effect kan worden toegeschreven aan de inzet van re-integratie-instrumenten. In de praktijk blijkt echter dat WW'ers op zeer verschillende tijdstippen een traject ontvangen. Daarmee wordt het mogelijk om op verschillende momenten de WW'ers met een re-integratietraject te vergelijken met WW'ers zonder re-integratietraject, zodat de laatste groep (tijdelijk) tot de controlegroep kan worden gerekend. Dit uiteraard tot het moment waarop het eerste instrument wordt ingezet. Omdat WW'ers die pas later re-integratie-instrumenten ontvangen verschillen van WW'ers die al in een veel eerder stadium hulp krijgen aangeboden, is er sprake van een selectieve controlegroep. Maar voor die selectiviteit wordt – in ieder geval gedeeltelijk – gecorrigeerd door in het model persoonskenmerken op te nemen en door de werkhervattingkans te relateren aan de kans op de inzet van re-integratie-instrumenten. Wat overblijft is een netto verschil in de kans op werkhervatting tussen vergelijkbare mensen met en zonder re-integratie-instrumenten. Dit is het netto-effect waar we naar op zoek zijn.

### Technische uitleg

Voor de analyse van de kans op werkhervatting, de kans op de inzet van re-integratie-instrumenten en het effect van re-integratie-instrumenten wordt gebruik gemaakt van twee duurmodellen die met elkaar samenhangen. De duur tussen het moment van instroom in de WW en het moment van werkhervatting, dan wel het moment van de eerste inzet van re-integratie-instrumenten wordt daarbij gerelateerd aan achtergrondkenmerken. Omdat de kans op werkhervatting en de kans op de inzet van re-integratie-instrumenten ook afhankelijk is van de verstreken werkloosheidsduur, is er sprake van een conditionele kans, die ook wel wordt aangeduid als 'hazard rate'. Voor de kans op werkhervatting wordt deze hazard rate gespecificeerd als

$$\theta_w(t | x, t_r, \alpha) = \lambda(t) \exp(x' \beta + \gamma I(t_r < t))$$

waarbij  $\lambda(t)$  een uitdrukking is voor de individuele duurafhankelijkheid (hoe de kans afhangt van de verstreken werkloosheidsduur),  $x$  een vector is van achtergrondkenmerken van de werkloze en  $I(t_r < t)$  een indicatorfunctie voor de inzet van re-integratie-instrumenten. Deze is gelijk aan 1 vanaf het moment  $t_r$  waarop re-integratie-instrument  $r$  wordt ingezet. De coëfficiënten  $\beta$  en  $\gamma$  worden geschat. De individuele duurafhankelijkheid wordt flexibel gemodelleerd aan de hand van de stapfunctie

$$\lambda(t) = \exp\left(\sum_{j=1}^J \lambda_j I(t_{j-1} \leq t < t_j)\right)$$

waarin  $j$  ( $= 1, \dots, J$ ) een index is voor duurintervallen en  $I(t_{j-1} \leq t < t_j)$  een indicatorfunctie gelijk aan 1 als  $t$  binnen het duurinterval  $(t_{j-1}, t_j)$  ligt. Ook de coëfficiënten  $\lambda_j$  worden geschat.

Analoog aan de kans op werkhervatting wordt voor de individuele kans op de inzet van re-integratie-instrumenten de hazard rate gespecificeerd als

$$\theta_r(t | z, \eta) = \mu(t) \exp(z' \delta)$$

met een flexibele duuraafhankelijkheid gelijk aan

$$\mu(t) = \exp\left(\sum_{j=1}^J \mu_j I(t_{j-1} \leq t < t_j)\right)$$

De conditionele dichtheid van door werkhervatting afgeronde werkloosheidsduren wordt dan

$$f_w(t | x, t_r) = \theta_w(t | x, t_r) \exp\left(-\int_0^t \theta_w(s | x, t) ds\right)$$

en de conditionele dichtheid van de duur tot aan de start van een re-integratietraject

$$f_r(t | z) = \theta_r(t | z) \exp\left(-\int_0^t \theta_r(s | z) ds\right)$$



## Bijlage C Gesprekspartners

We hebben de volgende gemeenten gesproken:

- Almelo
- Amersfoort
- Den Haag
- Eindhoven
- Groningen
- IGSD Oldambt
- Putten
- Rotterdam
- Waalwijk
- Zoetermeer



## Bijlage D Methodologische verantwoording kosten re-integratietrajecten

### Aanpak

Voor de kosten van re-integratietrajecten bij gemeenten hebben we twee aanpakken gevolgd. Allereerst is in aansluiting op de casestudies van het RWI-onderzoek naar het zittend bestand aan gemeenten een kostenformulier toegestuurd ter invulling. Bij de interviews zijn deze ingevulde formulieren besproken, veelal met de controller en de beleidsmedewerker. Daarnaast hebben we de kosten op individueel cliëntniveau beschikbaar vanuit de gemeente Rotterdam.

### Kostenformulier

In het kostenformulier is gevraagd om voor de meest voorkomende trajecten en/of instrumenten de trajectonderdelen, wijze van uitvoering (intern/extern), geoffreerde en gerealiseerde kosten op te nemen van (al dan niet succesvol) afgeronde trajecten. Algemene kosten voor casemanagement, contractbeheer en cliëntkosten voor flankerend beleid als kinderopvang, schuldhulpverlening en zorginterventies zijn buiten beschouwing gelaten. In verband met de tijd die nodig is om het resultaat van trajecten te realiseren (en daarmee de kosten) zijn zoveel mogelijk gegevens over trajecten en instrumenten opgenomen die gestart zijn in 2004 of 2005.

In de praktijk bleek het kostenformulier voor veel functionarissen lastig in te vullen. Het is een paar gemeenten om capaciteitsredenen niet gelukt om binnen de periode van het onderzoek bruikbare gegevens aan te leveren. Ter vervanging is soms een databestand aangeleverd dat geanalyseerd is. Ook is gewerkt met informatie uit aanbestedingsprocedures (contracten) en daadwerkelijke aantallen.

Hieronder gaan we in op de belangrijkste redenen voor de beperkte praktische hanteerbaarheid van het formulier.

### Gebrekkige koppeling tussen cliëntvolgsysteem en financiële systeem

De meest fundamentele belemmering om zicht te krijgen op de uitgegeven kosten per traject is dat in vrijwel alle gemeenten er een gebrekkige koppeling is tussen het cliëntvolgsysteem en het financiële systeem. Kosten worden in de financiële administratie veelal op contractniveau gedeclareerd en niet op individueel niveau. In samenhang met de kenmerken van het product re-integratie levert dit problemen op bij het exact bepalen van de gemiddelde trajectprijs per deelnemer, zoals hieronder blijkt.

### Inkoopvormen

Allereerst zijn er diverse inkoopvormen. Grofweg kunnen twee uitersten daarbij onderscheiden worden. Aan de ene kant een model waarbij cliënten aanbesteed worden in bulkcontracten waar een trajectprijs voor staat, waarbij het re-integratiebedrijf de inhoud van het traject bepaalt. Aan de andere kant inkoop van producten, waarbij de inkoopbeslissing bij de casemanager van de

gemeente ligt. Er zijn veel tussenvormen, bijvoorbeeld modulaire inkoop waarbij het re-integratiebedrijf vaste prijzen per trajectonderdelen offreert en de gemeente, eventueel in samenspraak met het re-integratiebedrijf, de inhoud van het traject bepaalt. Ook indien er sprake is van trajectprijzen komt het voor dat aanvullende producten (bijvoorbeeld scholing) gedeclareerd kunnen worden. Bij een afwezigheid van een één-één-correspondentie tussen ingezette dienstverlening en afrekening is het derhalve lastig om trajectprijzen te benaderen uit de financiële administratie.

## Financieringsvormen

Daarnaast zijn er verschillende financieringsvormen. Er is outputfinanciering waarbij de kosten van de dienstverlening van re-integratiebedrijven vergoed wordt ongeacht het resultaat. En er is resultaatfinanciering, meestal in de vorm van no cure –less pay. Het re-integratiebedrijf krijgt dan een deel van de kosten bij aanvang van de activiteiten en een deel afhankelijk van het feit of een vooraf vastgesteld criterium gehaald is. Dit heeft meestal de vorm van uitstroom naar betaald werk of duurzame uitstroom naar betaald werk (of trapsgewijs allebei). Soms is er echter ook no cure –less pay voor het voltooien van een cursus of scholing. In sommige gevallen is er sprake van 100% resultaatfinanciering: no cure no pay. Dit gebeurt met name bij de wat makkelijker bemiddelbare groepen. Veelal wordt de intake echter wel altijd gefinancierd.

Voor ons onderzoek betekent dit, ook weer tegen de achtergrond van de gemeentelijke administratie, dat er niet op elk moment inzicht is in de status van alle bijstandsgerechtigden. Zijn zij (duurzaam) uitgestroomd naar werk? Daarvoor is informatie op individueel noodzakelijk over de feitelijk ingezette producten, de voortgang en de financiering.

## Verskil tussen kas- en transactiebasis

Daarnaast is er vaak een tijdsverloop tussen het uitvoeren van de activiteiten en de daadwerkelijke financiering. Financiering vindt veelal na afloop plaats met in sommige gevallen bevoorschotting. Er gaat tijd tussen afronding, facturering door het re-integratiebedrijf en betaalbaarstelling door de gemeente. Bij no cure no pay ontstaat er extra wachttijd om te bezien of het resultaatcriterium in de praktijk ook gehaald wordt, zeker bij duurzame plaatsing. Er ontstaan dus bij financiële overzichten verschillen tussen kas- en transactiebasis, tenzij contracten volledig (voor alle gevallen) afgerond zijn..

## Uitval

Een ander punt betreft de uitval. Een hoog uitvalpercentage drukt de gemiddelde trajectprijs. In ons onderzoek hebben we als criterium gesteld dat cliënten een intake hebben moeten doorlopen zodat ze in het algemeen door het re-integratiebedrijf geaccepteerd zijn en het bedrijf ermee aan de slag gaat. In de praktijk blijkt uitval in feite een continu proces, zodat dit mogelijk verstorend werkt om gemeenten goed met elkaar te vergelijken.

## Contractinformatie met veronderstellingen

Tot slot bleek het niet altijd mogelijk om daadwerkelijk gerealiseerde kosten aan te leveren. Voor enkele gemeenten (of voor enkele contracten binnen gemeenten) moesten we daarom volstaan met contractinformatie. Het probleem daarbij is tweeledig. Ten eerste is in geval van no cure



no(less) pay niet duidelijk wat de succesratio is. In deze gevallen hebben we succesratio's geschat op basis van aanvullende telefonische interviews of op basis van gegevens van andere gemeenten. Ten tweede worden er soms integrale trajectprijzen gegeven wanneer alle onderdelen van het traject uitgevoerd worden. In de praktijk is dit echter zelden het geval. Aangezien we op zoek zijn naar de gemiddelde gerealiseerde prijs, is de gerealiseerde onderdelenmix in deze gevallen geschat op basis van aanvullende informatie van de aanleverende gemeente. Binnen het onderzoek is informatie waarbij veronderstellingen gemaakt dienden te worden (over succesratio's of de onderdelenmix), minder zwaar (meestal met een factor 0,5) meegenomen in berekeningen van het gemiddelde.



## Bijlage E Schattingsresultaten

Tabel E.1 Uitstroomkans uit de uitkering WW, instroom 2002-2005

	Coefficient	t-waarde
constante	-1,11	-27,69
<b>duurafhankelijkheid</b>		
4-6 mnd	0,33	15,34
7-9 mnd	0,19	7,33
10-12 mnd	-0,21	-6,03
13-15 mnd	-0,14	-3,54
16-18 mnd	-0,36	-7,66
19-21 mnd	-0,34	-6,45
22-24 mnd	-0,65	-9,80
25-27 mnd	-0,44	-6,44
28-30 mnd	-0,56	-7,17
31-33 mnd	-0,39	-4,58
34-36 mnd	-0,25	-2,55
> 36 mnd	0,17	2,02
<b>leeftijd</b>		
leeftijd 15-24	0,83	29,79
leeftijd 25-34	0,33	15,68
leeftijd 44-54	-0,34	-13,50
leeftijd 55-64	-0,99	-24,20
leeftijd onbekend	-0,04	-0,32
<b>geslacht</b>		
vrouw	-0,11	-6,52
<b>thuisituatie</b>		
partner	-0,02	-1,13
<b>etniciteit</b>		
marokkaans	-0,30	-6,03
turks	-0,29	-6,93
surinaams	-0,19	-4,21
antilliaans	0,05	0,75
overig niet-westerse allochtoon	-0,08	-2,07
westerse allochtoon	-0,09	-3,47
<b>provincie</b>		
groningen	-0,13	-3,05
friesland	-0,02	-0,43
drenthe	0,01	0,19
overijssel	0,02	0,58
flevoland	-0,07	-1,26
gelderland	-0,07	-2,23
utrecht	0,03	0,76
zuid-holland	-0,03	-1,04
zeeland	0,14	2,31
noord-brabant	0,00	0,09
limburg	-0,04	-1,26

Tabel E.1 Uitstroomkans uit de uitkering WW, instroom 2002-2005 (vervolg)

	Coefficient	t-waarde
<b>Opleiding</b>		
basisonderwijs	-0,02	-0,52
vmbo	-0,05	-2,18
hbo	0,00	-0,02
wo	-0,01	-0,25
opleiding onbekend	0,10	3,53
<b>fase</b>		
fase 2	-0,25	-4,37
fase 3	-0,21	-5,62
fase 4	-0,24	-4,66
fase 5	0,26	13,04
fase onbekend	-0,08	-3,14
<b>Jaar instroom</b>		
instroom in 2002	-0,22	-7,38
instroom in 2003	-0,24	-8,23
instroom in 2004	-0,03	-1,12
<b>inzet traject</b>		
in eerste jaar	0,01	0,49
in tweede jaar	0,23	4,82
na tweede jaar	0,21	1,41

Tabel E.2 Uitstroomkans uit de uitkering WWB, landelijk, instroom 2002-2005

	Coefficient	t-waarde
constante	-3,84	-1,41
<b>duurafhankelijkheid</b>		
4-6 mnd	0,78	25,19
7-9 mnd	0,73	21,30
10-12 mnd	0,59	15,24
13-15 mnd	0,44	9,96
16-18 mnd	0,40	8,33
19-21 mnd	0,32	5,98
22-24 mnd	0,32	5,46
25-27 mnd	0,36	5,66
28-30 mnd	0,31	4,38
31-33 mnd	0,30	3,80
34-36 mnd	0,44	5,12
> 36 mnd	0,65	9,49
<b>leeftijd</b>		
leeftijd 15-24	0,47	16,53
leeftijd 25-34	0,17	6,08
leeftijd 44-54	-0,13	-3,51
leeftijd 55-64	-0,48	-9,72
<b>geslacht</b>		
vrouw	-0,26	-13,03

Tabel E.2 Uitstroomkans uit de uitkering WWB, landelijk, instroom 2002-2005 (vervolg)

	Coefficient	t-waarde
<b>thuisituatie</b>		
partner	-0,02	-0,92
<b>etniciteit</b>		
marokkaans	-0,26	-6,57
turks	-0,15	-3,75
surinaams	-0,10	-2,63
antilliaans	0,02	0,52
niet-westerse allochtoon	-0,19	-6,23
westerse allochtoon	-0,12	-3,70
groningen	0,02	0,52
friesland	0,19	3,99
drenthe	0,12	2,12
overijssel	0,00	-0,08
flevoland	0,22	1,81
gelderland	0,01	0,26
utrecht	-0,05	-1,15
zuid-holland	-0,02	-0,91
zeeland	0,12	1,52
noord-brabant	0,08	1,93
limburg	-0,03	-0,51
<b>opleiding</b>		
basisonderwijs	-0,23	-6,57
vmbo	-0,12	-4,99
hbo	0,29	7,87
wo	0,35	7,66
opleiding onbekend	-0,12	-3,72
<b>fase</b>		
fase 2	-0,17	-3,07
fase 3	-0,35	-8,83
fase 4	-0,40	-12,63
fase 5	-0,30	-10,95
fase onbekend	0,11	3,74
<b>jaar instroom</b>		
instroom in 2002	-0,59	-7,96
instroom in 2003	-0,43	-5,69
instroom in 2004	-0,39	-10,49
<b>conjunctuur</b>		
bbp per inwoner	0,30	0,74
<b>reden instroom</b>		
ingestroomd vanuit werk	0,27	13,01
<b>inzet traject</b>		
in eerste jaar	-0,12	-4,60
in tweede of derde jaar	-0,12	-2,22
na derde jaar	-0,50	-0,99

Tabel E.3 Blijfkans in de uitkering WWB, Rotterdam, instroom 2002-2005

	Totaal Coëff,	P-value
constante	6,40	0,00
<b>duurafhankelijkheid</b>		
4-6 maanden	-0,37	0,00
7-9 maanden	-0,22	0,00
10-12 maanden	-0,10	0,00
13-15 maanden	-0,01	0,71
16-18 maanden	0,01	0,71
19-21 maanden	0,15	6,76
22-24 maanden	0,10	0,02
25-27 maanden	0,12	0,00
28-30 maanden	0,16	0,00
31-33 maanden	0,14	0,01
34-36 maanden	0,05	0,44
> 36 maanden	-0,18	5,40
<b>inzet traject</b>		
in eerste jaar	-0,27	0,00
in tweede of derde jaar	-0,18	0,00
na derde jaar	-0,34	0,09
<b>geslacht</b>		
vrouw	0,31	0,00
<b>leeftijd</b>		
16-24 jaar	-0,30	0,00
25-34 jaar	-0,11	0,00
45-54 jaar	0,13	0,00
55-64 jaar	0,31	0,00
<b>etniciteit</b>		
marokkaans	0,24	0,00
turks	0,21	0,00
surinaams	0,10	0,47
niet-westers allochtoon	-0,09	0,03
westers allochtoon	0,03	0,64
<b>fasering</b>		
fase 2	0,34	0,00
fase 3	0,67	0,00
fase 4	0,47	0,00
nader te bepalen	0,02	0,55
niet van toepassing	0,33	0,00
fase b	0,76	0,00
onbekend	0,35	0,00
<b>huishoudsituatie</b>		
alleenstaand zonder kinderen	-0,30	0,00
alleenstaand met kind 0-4 jaar	-0,16	0,00
alleenstaand met kind 5 - 12 jaar	-0,25	0,00
alleenstaand met kind 13 - 20 jaar	-0,24	0,00
samenwonend met kind 0-4 jaar	0,11	0,00
samenwonend met kind 5 - 12 jaar	-0,06	0,17
samenwonend met kind 13 - 20 jaar	-0,02	0,81

Tabel E.3 Blijfkans in de uitkering WWB, Rotterdam, instroom 2002-2005 (vervolg)

	Totaal Coef.,	P-value
<b>belemmering</b>		
leeftijd	0,38	0,00
sociaal	-0,03	0,09
medisch	0,32	0,00
kind	0,19	0,00
scholing	0,09	0,00
<b>opleiding</b>		
geen opleiding	0,26	0,00
lagere/basis opleiding	0,14	0,00
VMBO	0,09	0,00
HBO/WO	-0,16	0,00
opleiding onbekend	0,14	0,00
<b>arbeidsplicht</b>		
geen	0,32	0,00
<b>jaar van instroom</b>		
2003	-0,03	0,16
2004	-0,15	0,00
2005	-0,24	0,00



**seo** economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . [www.seo.nl](http://www.seo.nl)